

Nr 4

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1965/66 inom försvarsdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

1:o) **Ramberäkning m.m.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 (bilaga 6, s. 13—21 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1965) dels berett riksdagen tillfälle avgiva yttrande med anledning av vad som anförts om ramen för det militära försvaret m.m., dels föreslagit riksdagen att för budgetåret 1965/66 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtas, följande under riksstatsens fjärde huvudtitel uppförda, av riksdagen maximerade anslag, nämligen Armén: Övningar m.m., Armén: Underhåll av tygmateriel m.m., Marinen: Övningar m.m., Marinen: Underhåll av fartyg m.m., Flygvapnet: Övningar m.m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m.m., må överskridas enligt Kungl. Maj:ts bestämmande.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar Lager och Adolfsson (I: 142) och den andra inom andra kammaren av herr Jansson m. fl. (II: 183), hemställts att riksdagen beslutar om utgiftsstopp för militärkostnaderna vid det löpande budgetårets övre utgiftsgräns, vilket förutsatts bl. a. innebära att repetitionsövningarna under kommande budgetår inställas, att anslaget för teknisk utveckling inte utgår, att 50 milj. kr. inbesparas på flygvapnets och marinens befästningsarbeten under Gemensamma ändamål samt att flygvapnets anslag till anskaffning av flygmateriel m. m. reduceras med 150 milj. kr.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionen II: 183.

Departementschefen har i förevarande sammanhang anført följande.

»Ramen för det militära försvaret beräknar jag i enlighet med principerna för 1963 års försvarsbeslut (prop. 1963:108; SU 113; rskr. 265) för nästa budgetår till 4 268 333 000 kr. enligt följande.

Basbelopp 1964/65		3 924 433 000
Tillkommer:		
Teknisk utveckling	98 100 000	
Pris- och löneförändringar maj 1963—maj 1964	183 400 000	
Ytterligare kostnader för reservofficerspremier	600 000	
Underhåll av byggnader vid flygtekniska försöksanstalten	600 000	+ 282 700 000
Basbelopp 1965/66 (prisläge maj 1964)		4 207 133 000
Lönehöjningar till följd av 1964 års löneöverenskommelse m.m. (jfr prop. 1964: 152)	58 700 000	
Höjda järnvägs- och telefontaxor fr.o.m. den 1.7. 1964	4 100 000	+ 62 800 000
Avgår:		
Återbetalning av i arbetslöshetsbekämpande syfte förskottade medel för kasernrenoveringar m.m. (jfr prop. 1964: 55)	1 300 000	
Överföring av utgifter för sjukhuståg till femte huvudtiteln (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 15)	300 000	— 1 600 000
		<u>4 268 333 000</u>

Utöver rambeloppet bör beräknas sammanlagt 93 800 000 kr. för följande ändamål.

Priskompensation på kapitalbudgeten för budgetåret 1963/64	7 700 000
Beredskapsstyrka för FN-tjänst	5 000 000
Flyttning av I 1 och Ing 1	75 000 000
Nytt intendenturförråd i Filipstad	2 300 000
Markförvärv för A 1 (jfr prop. 1961: 123)	1 300 000
Flyttning av förråd från Järvafältet	2 500 000
	<u>93 800 000</u>

Utgifterna för det militära försvaret kommer enligt det föregående att uppgå till (4 268 333 000 + 93 800 000 =) 4 362 133 000 kr. Detta belopp bör enligt min mening fördelas med (avrundade belopp i milj. kr.) 1 381,3 på armén, 606 på marinen, 1 595,1 på flygvapnet och 699,7 på gemensamma ändamål, vartill kommer 80 milj. kr. för nya förläggningar för I 1 och Ing 1 samt FN-beredskapsstyrkan. Vid bestämmande av ramarna har jag särskilt tagit hänsyn till önskvärldheten att snabbt sätta i stånd de äldre förlägg-

ningskasernerna. Medel har därför förts över från försvarsgrenarna till gemensamt.

Till den angivna utgiftssumman för det militära försvaret kommer prisregleringsanslag med oförändrat 100 milj. kr. samt utgifter för flygtekniska försöksanstalten, 10 100 000 (— 1 050 000) kr., och försvarets fabriksfond, preliminärt beräknat till 17 (\pm 0) milj. kr. Anslagen inom försvarsdepartementets verksamhetsområde kommer enligt det anförda att uppgå till sammanlagt 4 489 233 000 (+ 314 825 000) kr. Härav belöper 4 152 245 000 (+ 277 927 000) kr. på driftbudgeten och 336 988 000 (+ 36 898 000) kr. på kapitalbudgeten.

Den fortsatta planeringen för det militära försvaret bör ske enligt de principer som beslöts av 1963 års riksdag och med utgångspunkt i de ramar som sålunda angivits för budgetåret 1965/66. Jag räknar för budgetåret 1966/67 med följande ramar (angivna i prisläge maj 1964 och beräknat löneläge första halvåret 1965) för försvarsgrenarna: armén 1 417 milj. kr., marinen 617 milj. kr., flygvapnet 1 629 milj. kr. För tiden därefter räknar jag — i avvaktan på ett nytt beslut om försvarets framtida utveckling — med en årlig ökning i stort sett motsvarande utvecklingsprocenten. För gemensamma ändamål beräknar jag ca 710 milj. kr. och en årlig ökning med ca 15 milj. kr. Fr. o. m. budgetåret 1967/68 bör dock marinens andel minska med 30 milj. kr. motsvarande den uppräknig som 1963/64 gjordes för utbyggnad av Muskövarvet. När jag beräknat förut angivna kostnadsramar har jag inte tagit hänsyn till de förändringar som blir nödvändiga till följd av beslutade förändringar i fråga om krigsmaktens regionala ledning.

Av mig föreslagna eller preliminärt beräknade bestämmelser framgår av följande sammanställning i vilken även intagits en beräkning av behovet av betalningsmedel för att likvidera bemyndigandena med fördelning på olika budgetår (tusental kr.).

Anslag	Olikviderat bemynd. 30.6.1965	Föreslaget bemynd. 1965/66	Olikviderat bemynd. 30.6.1966	Beräknat utfall	
				1966/67	1967/68
Armén: Beklädnad m. m.	36 000	18 000	36 000	18 000	18 000
Inventarier m. m.	9 300	1 000	6 000	4 300	1 700
Drivmedelsutrustning.	2 000	—	—	—	—
Anskaffning av tygmateriel m.m.	1 068 560	425 000	1 036 060	353 000	258 000
Järnvägskrigsbromateriel.	6 410	—	3 310	3 310	—
Marinen: Anskaffning av fartygsmateriel m. m.	601 868	130 000	521 068	178 300	169 200
Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.	1 926 142	1 100 000	1 983 100	1 647 000	1 586 000
Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet.	6 000	6 000	6 000	6 000	—
Vissa signalförbindelser m. m.	16 515	25 845	32 310	10 750	11 900
Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel.	5 400	—	2 900	2 900	—
Summa	3 678 195	1 705 845	3 626 748	1 223 560	1 044 800

¹ Preliminärt beräknade belopp

Som framgår av sammanställningen blir summan av icke likviderade bemyndiganden den 30 juni 1966 ca 51 milj. kr. lägre än motsvarande summa ett år tidigare. Av den olikviderade beställningsskulden kan ca 2 412 milj. kr. antas komma att förfalla till betalning efter den 1 juli 1967. Vid anmälan av arméns och marinens anslag till anskaffning av tygmateriel och motsvarande återkommer jag med redogörelser för viktigare föreslagna anskaffningar.

De kostnadsramar för tygmaterielanskaffningen som föreslås för perioden 1965/72 har gjorts upp i anslutning till fastställda kostnadsramar för 1964/71 med erforderliga justeringar. Nu kända tendenser beträffande kostnadsutvecklingen, särskilt i fråga om underhåll, har därvid föranlett en viss sänkning av årskvoterna i förhållande till myndigheternas förslag. Som jag anfört vid anmälan av prop. 1963: 108 skall det militära utredningsarbetet bedrivas så att underlag föreligger för kommande ställningstagande till olika utvecklings- och kostnadsalternativ, utformade bl.a. enligt alternativen »3 600» och »3 460». I de förslag till materielplaner som framläggas i det följande anges från budgetåret 1967/68 årskvoter för dessa nivåer.

I detta sammanhang vill jag ånyo erinra om mitt av riksdagen godkända uttalande (prop. 1963: 108; SU 113; rskr. 265) om vikten av att handlingsfriheten effektivt upprätthålles efter utgången av den aktuella fyraårsperiod, som 1963 års försvarsbeslut omfattar. Detta medför enligt min mening, att försiktighet måste iakttagas, när det gäller att bestämma beställningsbemyndigandenas storlek såväl för nästa budgetår som för det sista budgetåret, 1966/67, inom fyraårsperioden. Riktpunkten måste härvid vara att vid periodens utgång bemyndigandeskuldens storlek i förhållande till anslagen i huvudsak bör vara densamma som när 1963 års försvarsbeslut började tillämpas. Detta innebär, att utrymmet för nya beställningsbemyndiganden blir begränsat. Det gäller därför att noggrant avväga vilka beställningar som i främsta rummet skall läggas ut under de två återstående budgetåren. Som allmänna förutsättningar bör därvid gälla dels att fast kostnadsunderlag föreligger, innan statsmakterna binder sig för större objekt som förfaller till betalning med huvuddelen efter budgetåret 1966/67, dels att konsekvenserna av ifrågakvarande beslut kan överblickas i sin helhet. Det är också viktigt att den reella innebörden av statsmakternas åtaganden på längre sikt redovisas även i de fall bemyndigande begäres endast för en del av ett sammanhängande system.

Då jag sålunda eftersträvat att hålla bemyndigandeskulden låg, har jag bedömt lämpligt att föreslå att betalningsanslagen räknas upp i förhållande till myndigheternas förslag. Detta har lett till att jag sökt begränsa anslagen till materielunderhåll och kapitalbudgetanslagen. En dylik begränsning bör för nästa budgetår kunna ske utan mera påtagliga olägenheter. Jag vill särskilt peka på att medel i vissa fall begärts för byggnadsobjekt

för vilka ej ens programunderlaget är klart. Reservationer och outnyttjade belopp uppgår också på flertalet anslag till betydande belopp.

Överbefälhavaren har bl.a. anfört, att kostnadsutvecklingen för krigsmateriel varit ogynnsam. Materiel har därför inte kunnat anskaffas i den omfattning som antogs vara möjlig enligt underlaget för 1963 års försvarsbeslut. Detta förhållande visar enligt min mening bl.a. att det är nödvändigt att man reserverar medel för oväntade prisfördyringar när man gör upp långsiktsplanerna. Endast härigenom erhålles ett realistiskt underlag för statsmakternas ställningstaganden till krigsmaktens utveckling på längre sikt. Vad jag nu sagt talar även för att det kan bli nödvändigt att för större materielanskaffningar införa ett system med tvåstegsförfarande liknande det system som f.n. tillämpas för byggnadsärenden. Ett dylikt system för materielanskaffningar skulle innebära, att sådana ärenden underställdes riksdagens prövning först sedan fullständig projektering färdigställts och på denna grundad kostnadsberäkning föreligger. Dessa problem synes dock böra utredas ytterligare.

Jag vill här understryka, att ett målmedvetet arbete för att sänka kostnaderna erfordras för att inom en till våra ekonomiska förutsättningar anpassad kostnadsram uppnå den försvarseffekt som betingas av vår alliansfria utrikespolitik. Ett intensivt utredningsarbete är härvid en grundförutsättning. Bl. a. vill jag peka på översynen av de centrala tygförvaltningarna och värnpliktssystemet samt de undersökningar som startats i syfte att stimulera kostnadsmedvetandet bland försvarets personal och ge statsverket ökad insyn i de företag som engageras för krigsmaterieltillverkning. Det är också nödvändigt att noga pröva hur aktuella materielinvesteringar återverkar på medelsbehov och organisation på längre sikt.

Jag vill här lämna en kortfattad skildring av de krigsorganisatoriska förändringar som genomförts eller planeras under giltighetstiden för 1963 års försvarsbeslut. Jag nämner därvid de viktigare materielanskaffningar som erfordras för att genomföra organisationsförändringarna eller som sker med tanke på planerade förändringar i framtiden.

Pågående omorganisation av arméstridskrafterna syftar till att åstadkomma större eldkraft och ökad rörlighet. Efter genomförd omorganisation kommer den viktigaste operativa enheten inom armén, pansarbrigaden, att, i jämförelse med en pansarbrigad av år 1962, ha nära dubbel eldkraft, en avsevärt förbättrad rörlighet och framkomlighet samt betydligt bättre skydd mot både konventionell eld och kärnladdningar. Samtliga pansarbrigader torde vara omorganiserade före 1968. I pansarbrigaderna avses efterhand ingå den svenskkonstruerade stridsvagn S som kommer att tillföras förbanden med början år 1967. Beställningsbemyndiganden om ca 600 milj. kr. har lämnats för anskaffning av denna stridsvagn.

Omorganisation av infanteribrigader till s.k. norrlandsbrigader pågår och kommer att vara slutförd under 1967/68. Härigenom tillföres krigsor-

ganisationen ett antal lättrorliga operativa enheter. De utrustas med bandvagnar och kan därför göra snabba förflyttningar i vägfattig terräng både sommar- och vintertid. Förbanden får dessutom god defensiv beväpning så att anfall med stridsvagnar kan mötas även i Övre Norrland.

Under budgetåret 1967/68 påbörjas leverans av 15,5 cm helautomatiska bandgående artillerikanonvagnar för vilken anskaffning bemyndiganden om 95 milj. kr. lämnats. Organisationen av det första luftvärnsrobotförbandet, utrustat med robotar av typen Hawk, slutförs under år 1965. Markstridskrafternas — i första hand pansarbrigadernas — möjligheter att operera under fientligt flygtryck kommer härigenom att väsentligt förbättras.

Den första arméflygbataljonen har organiserats under innevarande budgetår. I bataljonen ingår både helikoptrar och långsamtgående flygplan.

Flertalet förband tillförs ny radiomateriel. Det personliga skyddet mot ABC-stridsmedel förbättras bl. a. genom leverans av nytt ansiktsskydd.

Vad gäller marinstridskrafterna fortsätter övergången till en lätt flotta. Den sista av en serie om sex ombyggda jaktubåtar har levererats under innevarande budgetår. Samma år har flottan också tillförts en kustminsvepare och tre fiskeminsvepare. Budgetåren 1965/67 levereras sex moderna torpedbåtar. Fem attackubåtar för en beräknad kostnad av 240 milj. kr. har beställts och kommer att levereras med början budgetåret 1966/67.

De torpedbärande fartygen förses under de närmaste åren med moderna fjärrstyrda och målsökande torpeder. Detta medför ökad effekt hos de sjögående vapensystemen. Moderna minor tillförs flottan successivt liksom förbättrad minröjningsmateriel.

Ytterligare ett antal moderna 7,5 cm kustartilleribatterier har tillförts organisationen under innevarande budgetår. Under nästa budgetår påbörjas leverans av lätta robotbatterier. Vidare levereras materiel till ett antal rörliga spärrförband som organiseras under de närmaste åren. Genom ett förbättrat eldledningssystem, som tillförs bl. a. de tunga kustartilleribatterierna, kommer under den närmaste femårsperioden invasionsförsvaret längs våra kuster att väsentligt förbättras.

Vad angår flygvapnet pågår leverans av jaktflygplanet J 35, Draken. Leveranserna av den målsökande jaktroboten »Falcon» har påbörjats under innevarande budgetår. Flygplanet Draken i dess senaste version F utrustad med Falconroboten kommer att avsevärt öka möjligheterna att utnyttja jaktflyget. Ca 800 milj. kr. har hittills lagts på system 35 F. Under nästa budgetår börjar spaningsversionen av flygplan 35 och det moderna jetdrivna skolflygplanet 60 att levereras. För anskaffning av flygplan 60 har 165 milj. kr. anvisats. Forskning, försök och utveckling av flygplanssystem 37 pågår. De första av planerade sex luftvärnsrobotdivisioner, utrustade med roboten Bloodhound, håller på att organiseras. Härigenom erhålles ett bra komplement till jaktflyget på höga höjder och mot snabba mål. Kostnaderna för roboten uppgår till ca 270 milj. kr.

Utbyggnaden av stridslednings- och luftbevakningsorganisationen fortsätter. Under innevarande år har en helautomatiserad luftförsvarscentral tagits i bruk. Den har kostat totalt ca 100 milj. kr. Ytterligare en sådan central beräknas komma i drift under innevarande budgetår. I utbyggnadsplanerna ingår också luftförsvarscentraler av mindre typ, radargruppcentraler, ytterligare radarstationer med ny, förbättrad utrustning, tråd- och radio-länkförbindelser m. m.

Förhållandevis stora delar av utgifterna för flygmaterielanskaffning har använts och kommer de närmaste åren att användas för att förbättra flygvapnets bassystem. Sålunda ges baserna förbättrade telenät samt modern underhållsutrustning för den tekniska materielen bl. a. testfordon till en kostnad av ca 72 milj. kr. Möjligheterna att snabbt övergå från freds- till krigsorganisation förbättras därigenom.

Anslagen för försvarets forskningsanstalt beräknar jag till 63,9 milj. kr. Jag förutsätter därvid i stort sett samma omfattning på forskningsverksamheten som under innevarande budgetår.

Antalet värnpliktiga under första tjänstgöring beräknar jag till 49 950, vilket med 150 understiger vad som anges i prop. 1963: 108. Utbildningskontingenten fördelar sig med 36 500 på armén, 6 050 på marinen och 7 400 på flygvapnet. I förhållande till förenämnda prop. har marinens utbildningskontingent överskridits med 50 man, hänförliga till viss beredskapsförstärkning vid flottan. Flygvapnets värnpliktskontingent ligger 200 man under den i prop. angivna siffran. — Antalet repetitionsövande m. fl. beräknar jag till sammanlagt 90 790 man, en ökning med 1 540 man, beroende på att en större övning avses genomföras under år 1965.

Kostnaderna för avlöningar till fast anställd personal växer alltjämt relativt snabbt. Detta sammanhänger bl.a. med att antalet vakanser tenderar att minska samt att personalstaterna successivt byggs ut. Den prognos som redovisats i översikten visar att myndigheterna beräknar att antalet vakanser skall fortsätta att minska ytterligare de närmaste budgetåren. Som jag påpekat i olika sammanhang, bl.a. i prop. 1964: 109, är emellertid tillgången till kvalificerad personal knapp. Möjligheterna att tillgodose önskemål om personalförstärkning med äldre personal, bl.a. i form av arvodesbefattningar för pensionerad militär personal, måste därför noga beaktas.

När det gäller fjärde huvudtitelns uppställning föreslår jag några smärre jämkningar i anslagsuppställningen. Sålunda föreslår jag bl.a., att marinens båda materielanskaffningsanslag sammanslås till ett anslag, att ett nytt anslag, Marinförvaltningen: Datamaskiner m.m., uppföres i riksstaten samt att anslaget Flygfältsarbeten m.m. överföres till befästningars delfond av försvarets fastighetsfond.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i prop. 1962: 127 har riksdagen för budgetåret 1962/63 bl. a. anvisat ett reservationsanslag av 10 milj. kr. till vissa beredskapsåtgärder m. m. En viss behållning torde komma att kvarstå på

detta anslag vid utgången av innevarande budgetår. Denna behållning torde enligt beslut av Kungl. Maj:t kunna användas för vissa beredskapsförstärkningar, om sådana bedömes påkallade. Den internationella situationen f. n. ger mig däremot icke nu anledning framlägga förslag om särskild medelsanvisning för beredskapshöjande åtgärder.

Nu föreliggande möjligheter att förstärka den personella beredskapen m.m. bör bibehållas. Jag vill erinra om att riksdagen fr.o.m. budgetåret 1948/49 budgetårsvis medgivit, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag må överskridas enligt Kungl. Maj:ts bestämmande, om värnpliktiga av beredskaps-skäl inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtagas. Ett motsvarande bemyndigande erfordras jämväl för nästa budgetår.»

Utskottet. För budgetåret 1965/66 har ramen för det militära försvaret beräknats till 4 268 333 000 kr. Till basbeloppet för innevarande budgetår, 3 924 433 000 kr., ha lagts 98,1 milj. kr. för teknisk utveckling (2,5 % av basbeloppet), 183,4 milj. kr. för pris- och löneförändringar maj 1963—maj 1964, 0,6 milj. kr. för ytterligare kostnader för reservofficerspremier samt 0,6 milj. kr. för underhåll av byggnader vid flygtekniska försöksanstalten. Till det sålunda framräknade basbeloppet för nästa budgetår, 4 207 133 000 kr., ha lagts 62,8 milj. kr. för vissa kända kostnadsstegringar hänförliga till tiden efter maj 1964. Efter avdrag med 1,6 milj. kr., utgörande återbetalning av förskotterade medel samt överföring av utgifter till annan huvudtitel, kommer rambeloppet att uppgå till 4 268 333 000 kr.

Utöver rambeloppet för budgetåret 1965/66 ha beräknats sammanlagt 93,8 milj. kr., varav 7,7 milj. kr. för kompensation av prisstegringar under budgetåret 1963/64 på kapitalbudgeten, 5 milj. kr. för beredskapsstyrka för FN-tjänst, 75 milj. kr. för flyttning av I 1 och Ing 1, 2,3 milj. kr. för nytt intendenturförråd i Filipstad, 1,3 milj. kr. för markförvärv för A 1 och 2,5 milj. kr. för flyttning av förråd från Järvafältet. Till följd härav komma utgifterna för det militära försvaret att uppgå till 4 362 133 000 kr.

Mot den av departementschefen gjorda ramberäkningen synes utskottet icke något vara att erinra. Utskottet kan även biträda det föreslagna tillägget å ramen om 93,8 milj. kr. Utskottet, som tidigare uttalat önskvärdheten av att de äldre förläggningsskasernerna snabbt istandsättas, tillstyrker förslaget att medel för ändamålet överförs från försvarsgrenarna till för krigsmakten gemensamma ändamål.

Såsom departementschefen uttalat hör den fortsatta planeringen för det militära försvaret ske enligt de principer, som beslötos av 1963 års riksdag och med utgångspunkt i de ramar som sålunda angivits för budgetåret 1965/66.

Departementschefen har erinrat om vikten av att handlingsfriheten effek-

tivt upprätthålles efter utgången av den fyraårsperiod, som 1963 års försvarsbeslut omfattar. Vad departementschefen i anslutning därtill uttalat rörande försiktighet vid bestämmande av beställningsbemyndigandenas storlek för budgetåren 1965/67 finner utskottet icke utgöra hinder för bemyndiganden att beställa sådana objekt, som omfattas av försvarsbeslutet och beträffande vilka försvarseffekt och ekonomiska konsekvenser blivit tillräckligt utredda samt som kunna rymmas inom ramen.

Mot förslaget om utredning av problem rörande ifrågasatt tvåstegsförfarande för större materielanskaffningar har utskottet icke något att invända. Utskottet förutsätter, att av utredningen betingade förslag komma att underställas riksdagens prövning.

Beträffande uppställningen av fjärde huvudtiteln föreslås vissa ändringar. Sålunda förordas bl. a. att marinens båda materielanskaffningsanslag sammanslås till ett nytt anslag. Utskottet tillstyrker förslagen i denna del.

Utskottet har icke något att erinra mot att under det i riksstaten för budgetåret 1962/63 upptagna reservationsanslaget Vissa beredskapsåtgärder m. m. anvisade medel, vilka icke erfordrats för att täcka beredskapsförstärkningar under budgetåren 1962/65, må utnyttjas för dylika förstärkningar under nästa budgetår i den mån sådana bedömas påkallade.

Utskottet finner det angeläget, att nuvarande möjlighet att förstärka den personella beredskapen m. m. bibehålles. Utskottet tillstyrker därför, att Kungl. Maj:t jämväl för nästa budgetår bemyndigas medgiva, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas, om av beredskapskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtagas.

I motionerna I: 142 och II: 183 har hemställts att kostnaderna för det militära försvaret för nästa budgetår icke må överstiga utgifterna för innevarande budgetår. I sådant syfte föreslås bl. a. att repetitionsövningarna under nästa budgetår inställas samt att enligt 1963 års försvarsbeslut förutsatt kompensation — 2,5 % av basbeloppet — för teknisk utveckling indrages. Utskottet vill erinra om att riksdagen vid fattande av förenämnda försvarsbeslut, som omfattar en fyraårsperiod, underströk angelägenheten av att den då beslutade kostnadsramen icke rubbades med hänsyn till skiftande tendenser i det utrikes- och militärpolitiska läget annat än i exceptionella lägen. Utskottet kan icke finna förhållanden föreligga, som motivera ett avsteg från detta beslut. Utskottet vill vidare erinra om att i förenämnda försvarsbeslut förutsattes, att statsmakterna i god tid före fyraårsperiodens slut skulle företaga nya utredningar rörande försvarets totalkostnader för kommande år, varvid såväl basbelopp som utvecklingsprocentens storlek borde övervägas. I anslutning härtill underströk riksdagen vikten av att handlingsfriheten upprätthölls efter utgången av nämnda period. Härvid må erinras om att chefen för försvarsdepartementet efter

bemyndigande av Kungl. Maj:t den 29 januari 1965 tillkallat sakkunniga för utredning rörande krigsmaktens och civilförsvarets fortsatta utveckling m. m.

Under hänvisning till det anförda avstyrkas föreliggande motionsyrkanden, vilka syfta till en radikal förändring i den träffade försvarsöverenskommelsen. Av samma skäl avstyrker utskottet motionerna, i vad de avse minskning med 50 milj. kr. av de av Kungl. Maj:t äskade anslagen Befästningsarbeten för marinen och Befästningsarbeten för flygvapnet. Utskottet gör hemställan härom under punkterna 207 och 208 i det följande.

I motionerna har vidare yrkats att flygvapnets anslag till anskaffning av flygmateriel m. m. skall minskas med 150 milj. kr. Detta anslag har i avbidan på särskild proposition nu endast upptagits med beräknat belopp. Utskottet kommer framdeles i samband med ifrågavarande proposition att behandla motionerna i denna del.

Utskottet hemställer,

I. att motionerna I: 142 och II: 183, såvitt nu är i fråga, icke må av riksdagen bifallas;

II. att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anført i anledning av departementschefens uttalande i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1965 rörande ramen för det militära försvaret m. m.;

III. att riksdagen må för budgetåret 1965/66 medge att, därest värnpliktiga av beredskapskäl inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtas, följande under riksstatsens fjärde huvudtitel uppförda, av riksdagen maximerade anslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m., må överskridas enligt Kungl. Maj:ts bestämmande.

DRIFTBUDGETEN

Fjärde huvudtiteln

Försvarsdepartementet m. m.

2:o) **Vissa nämnder m.m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 3, s. 22 och 23) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kr.

Under anslaget bör enligt departementschefen från och med nästa budgetår medel beräknas för kostnaderna för totalförsvarets chefsnämnd och de fr. o. m. den 1 januari 1965 inrättade fiskeskyddsnämnderna vid krigsmakten (prop. 1964: 160 s. 30). Med hänsyn härtill samt till belastningen under föregående budgetår föreslår departementschefen, att anslaget uppföres med 450 000 kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Vissa nämnder m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kr.

3:o) **Rationaliseringsförsök.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt A 6, s. 23 och 24), innebärande en anslagsökning med 400 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Rationaliseringsförsök* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

Armén

a) *Avlöningar m. m.*

4:o) **Armén: Avlöningar till aktiv personal m.fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 1, s. 25—48) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningarna för armén i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66, dels ock till Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 368 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 328 000 000 kr.

Utskottet lämnar i det följande endast en kortfattad redogörelse för i huvudsak endast de av departementschefen förordade ändringarna avseende ordinarie tjänstemän och pensionerad personal i arvodesbefattningar. Härvid följes den i propositionen använda punktindelningen.

I. A. Departementschefen tillstyrker att tre arvodesbefattningar för officer i A: 24 tillkommer vid arméstaben, en vid pansaravdelningen och två vid pressavdelningen. De sistnämnda avses för säkerhetstjänst.

C. Departementschefen föreslår inrättande av fyra befattningar för pensionerad officer i A: 24. Av dessa avses två för signalofficer, en vid ett vart av fo 11 och fo 47/48, samt två för biträdande mobiliseringsofficer, en vid ett vart av fo 22 och fo 23. En för biträdande hemvärnsunderofficer avsedd arvodesbefattning i A: 18 avses böra tillkomma vid fo 11.

D. Vid krigsskolan bör enligt departementschefen inrättas en för skoladjutant avsedd arvodesbefattning för officer i A: 24.

Vid I 4 bör tillkomma en arvodesbefattning i A: 24 för kompanichef, en befattning för pensionerad underofficer i A: 18, avsedd för förvaltningsunderofficer, och en befattning för rustmästare i Ao 13, avsedd för ansvarsmän för yttre utbildningsanordningar.

För särskild lärare i sambandstjänst bör tillkomma en beställning för kapten i Ar 21 vid infanteriets stridsskola.

E. Två arvodesbefattningar i A: 18, avsedda för verkstadsunderofficerare vid I 15 och P 4, bör enligt departementschefen indragas.

Vid Ing 2 tillstyrkes inrättande av en för expeditonsunderofficer avsedd arvodesbefattning i A: 18.

För biträde åt regementets personalregistrator tillstyrkes att en arvodesbefattning i A: 18 tillkommer vid S 1.

Departementschefen föreslår, att vid fälttygkåren tillkommer tre beställningar för fanjunkare i Ao 15, avsedda för biträde åt tygförrådsförvaltare vid P 6, P 7 och P 18.

Till följd av avveckling av signalverkstaden i Sundbyberg anses kunna indragas en beställning för armédirektör av 1. graden i Ao 27 vid nuvarande innehavarens avgång med ålderspension.

Departementschefen tillstyrker att vid tygtekniska kåren tillkommer en beställning för förste tygverkmästare i Ao 17, avsedd för föreståndare för vissa fasta tråd- och radioanläggningar inom V. militärområdet.

Såsom fortsatt utbyggnad av tygtekniska kårens teknikerpersonal föreslås att kåren tillföres beställningar för bl. a. 25 armétekniker i Ao 11.

En beställning för förvaltare i Ao 17 föreslås tillkomma vid fortifikationskåren för en fortifikationsunderofficer vid Älvdalens skjutfält.

Vidare föreslås att 22 arvodesbefattningar för underofficer i A: 18 överföres från fortifikationsförvaltningen till fortifikationskåren.

II. Departementschefen tillstyrker att en beställning för kapten i Ao 21,

avsedd för adjutant och lärare vid arméns fältarbetskola, tillkommer vid ingenjörtrupperna i utbyte mot en beställning för löjtnant i Ao 17/15.

Vid kavalleriet tillstyrkes vissa personalförbättringar. Tre beställningar för ryttmästare i Ao 21 föreslås tillkomma i utbyte mot tre beställningar för löjtnant i Ao 17/15 samt fyra beställningar för fanjunkare i Ao 15 tillkomma i utbyte mot fyra beställningar för sergeant i Ao 13. Befordringsmöjligheterna till ryttmästare och fanjunkare vid kavalleriet avses härigenom komma att motsvara de vid infanteriet.

Mot förslag att vid luftvärnet utbyta fyra beställningar för löjtnant i Ao 17/15 mot beställningar för två majorer i Ao 25 och två kaptener i Ao 21 har departementschefen inte något att erinra. I anslutning till förslag beträffande försvarets radioanstalt föreslås vidare att ytterligare en beställning för löjtnant i Ao 17/15 dras in vid luftvärnet.

51 rustmästarbeställningar i Ao 13 föreslås tillkomma i utbyte mot samma antal beställningar för extraordinarie furir.

III. För att bereda möjligheter att med hänsyn till krigsorganisatoriska förändringar m. m. anställa tillfällig personal föreslår departementschefen en uppräknig av posten Annan tillfälligt anställd personal med 200 000 kr.

Beträffande medelsanvisningen för till frivillig tjänstgöring inkallad personal beräknas liksom för innevarande budgetår medel för 6 460 tjänstgöringsmånader, av vilka 4 960 för befäl och 1 500 för övrig personal.

För avlönande av extra personal vid ett stabsorgan för utveckling av databehandlingssystem för arméns behov beräknar departementschefen ca 500 000 kr.

Med anledning av beslut angående klassificering av den fasta maskinläggningen vid P 1 föreslås att vid förbandet inrättas en tjänst för maskinchef i Ao 17 i utbyte mot en tjänst för maskinchef i Ao 15.

Utskottet. Av i propositionen intagna sammanställningar av personalläget framgår bl. a. att det hösten 1964 förelåg betydande vakanser såvitt avser militär personal. Sålunda utgjorde bristerna i runt tal 460 officerare, 240 underofficerare och 1 800 underbefäl. En avsevärt ökad rekrytering synes nödvändig. Även i fråga om den civilmilitära personalen föreligga betydande vakanser, främst med avseende på ingenjörer, mästare och tekniker.

Departementschefens nu framlagda förslag innebär en nettoökning med sex beställningar för aktiv militär personal, varav en för officer, fyra för underofficer och en för underbefäl. Dessutom föreslås ett stort antal löneställningsförbättringar, vilka äro ägnade att förbättra befordringsmöjligheterna och därmed rekryteringen. Beträffande arvodesbefattningar föreslås en nettoökning med 33. För den civilmilitära personalen utgör det föreslagna nettotillskottet 47 beställningar. I fråga om den civila personalen föreslås slutligen en nettoökning med 25.

Vid sin prövning av föreslagna personalförändringar för armén har utskottet ej funnit anledning till erinran utan tillstyrker desamma.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit och anfört under förevarande anslag finner utskottet sig jämväl kunna biträda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningarna för armén i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	138 000 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	10 000 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 100 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	94 000 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	128 420 000
Summa kr.	371 520 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift	3 400 000
2. Bidrag till täckande av vissa kostnader för arméns rid- och körskola	120 000
Nettoutgift kr.	368 000 000

c) till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 368 000 000 kr.

5:o) **Armén: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 2, s. 48), innebärande en anslagsminskning med 100 000 kr. med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.

6:o) **Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 3, s. 48), innebärande en anslagsökning med 600 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 100 000 kr.

7:o) **Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 4, s. 49), innebärande en anslagsökning med 2 800 000 kr. med hänsyn huvudsakligen till 1964 års avtalsuppgörelse och anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 000 kr.

8:o) **Armén: Avlöningar m.m. till värnpliktiga.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 5, s. 50) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 92 000 000 kr.

Antalet tjänstgöringsdagar vid armén under nästa budgetår beräknas till 14 785 000, vilket med hänsyn till delvis nya beräkningsmetoder i syfte att erhålla mot verkligheten bättre svarande tal innebär en reell minskning av antalet tjänstgöringsdagar med 110 000 i förhållande till innevarande budgetår. Tjänstgöringsdagarna avseende första tjänstgöring motsvarar en årskontingent av 36 500 man eller det antal som förutsatts i 1963 års försvarsbeslut.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 000 kr.

b) Omkostnader

9:o) **Armén: Sjukvård m.m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 6, s. 51), innebärande en anslagshöjning med 1 125 000 kr., med hänsyn huvudsakligen till anslagsbelastningen, hemställer utskottet, under erinran om vad utskottet under punkten 100 i det följande anfört,

att riksdagen må till *Armén: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 625 000 kr.

10:o) **Armén: Reseersättningar m.m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 7, s. 51 och 52), innebärande en anslagshöjning med 450 000 kr., varav 340 000 kr. för ökad verksamhet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 000 kr.

11:o) **Armén: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 8, s. 53), innebärande en anslagsökning med 60 000 kr., varav 20 700 kr. för prisökningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 340 000 kr.

12:o) **Armén: Bränsle m.m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 9, s. 53 och 54) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 20 500 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 18 950 000 kr.

Departementschefen föreslår, att anslaget med hänsyn till belastningen m. m. ökas med 1 550 000 kr.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot verkställd anslagsberäkning. Då utskottet jämväl tillstyrker, att anslutningsavgifter för avlopp tills vidare må bestridas från försvarsgrenarnas anslag till bränsle hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 20 500 000 kr.

13:o) **Armén: Renhållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 10, s. 54), innebärande en anslagsökning med 500 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Renhållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

14:o) **Armén: Telefon m.m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 11, s. 54 och 55), innebärande en anslagsökning med 600 000 kr., varav 321 000 kr. för utbyggnad av växelanläggningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 950 000 kr.

15:o) **Armén: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 12, s. 55), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

16:o) **Armén: Övriga expenser m.m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 13, s. 56 och 57) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 490 000 kr.

Departementschefen föreslår, att försvarsgrenarnas anslag till övriga expenser m. m., som för närvarande är reservationsanslag, fr. o. m. nästa budgetår uppföres såsom förslagsanslag.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot anslagsberäkningen eller mot vad departementschefen i övrigt föreslagit under förevarande punkt, hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kr.

c) Mathållning m. m.

17:o) **Armén: Mathållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 14, s. 57 och 58), innebärande en anslagsökning med 1 000 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Mathållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 56 000 000 kr.

18:o) **Armén: Furagering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 15, s. 59 och 60), innebärande en anslagsminskning med 100 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Furagering* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.

d) Övningar m. m.

19:o) **Armén: Övningar m.m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 16, s. 60 och 61), att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 47 075 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 41 250 000 kr.

Försvarets intendenturverk har bl. a. anfört, att knapphet på medel under anslaget medfört att i några militärområden slutövningar med åldersklassen och vissa repetitionsövningsförband inte kunnat genomföras samt att utbildningsresultatet under år 1963/64 inte blivit det avsedda. Krigsorganisationen har sålunda i vissa fall inte kunnat tillföras personal och förband, som utbildats och samövats i erforderlig omfattning. Departementschefen anser det vara väsentligt, att övningar och då främst sådana som berör förbandsutbildning och befälsutbildning kan genomföras i sådan omfattning, att förbandens krigsduglighet säkerställs. På grund härav föreslås en medelsökning under anslaget med 5 825 000 kr.

Utskottet tillstyrker, att anslaget uppräknas i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag samt biträder vad departementschefen uttalat under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 47 075 000 kr.

20:o) **Armén: Förhyrning av motorfordon m.m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 17, s. 61—63) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 9 300 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 700 000 kr.

Departementschefen har föreslagit, att kostnaderna för att vid repetitionsövning i vissa fall anlita kronans fordon i stället för förhyrda skall få bestridas från förevarande anslag när förhyrning inte kan ske till godtagbart pris samt uttalat, att det bör ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda nödvändiga föreskrifter i ämnet.

Utskottet, som biträder anslagsberäkningen och vad departementschefen uttalat under förevarande punkt, hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Förhyrning av motorfordon m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 9 300 000 kr.

e) *Intendenturmateriel m. m.*

21:o) **Armén: Beklädnad m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 18, s. 63—67) att dels till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 59 500 000 kr., dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att därutöver beställningar å beklädnadsmateriel må utläggas inom en kostnadsram av 18 000 000 kr., dels ock medge att försvarets intendenturverk fortsättningsvis må såsom rörelsekapital utnyttja ett belopp om 5 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 57 600 000 kr.

År 1962 antogs riktlinjer för täckande av brister i samt komplettering av krigsutrustningen av beklädnadsmateriel m. m. under budgetåren 1962/69 (prop. 1962: 1 bil. 6 s. 132). Enligt dessa riktlinjer skall under tidsperioden anskaffningar ske till ett värde av 130 milj. kr. enligt prisläget i maj 1961. Anskaffningen skall inriktas på modernisering av stridsuniformer med tillbehör för samtliga fält- och lokalförsvarsförband, anskaffning av förbättrad vinterutrustning och ytterbeklädnad, nya regnskydd, ny persedelpåse, viss tältutrustning samt materialier för reparationstjänsten m. m. Planläggning-

en skall utföras med utgångspunkt i att — sedan 56,2 milj. kr., varav 1,5 milj. kr. för prishöjningar, anvisats för ändamålet under budgetåren 1962/65 — medel för betalning av återstoden av ifrågavarande anskaffningar kommer att ställas till förfogande med ett årligt belopp av 18,9 milj. kr. budgetåren 1965/68 och 18,6 milj. kr. budgetåret 1968/69.

Riksdagen har bemyndigat Kungl. Maj:t att under budgetåren 1961/65 medgiva utläggande av beställningar avseende beklädnadsmateriel för bristtäckning till en sammanlagd kostnad av 69 milj. kr. Betalningsutfallet för dessa bemyndiganden har förutsatts skola fördelas med 15 milj. kr. på budgetåret 1963/64 och med 18 milj. kr. på ettvarvt av budgetåren 1964/65, 1965/66 och 1966/67.

Under förevarande anslag har upptagits fråga om disposition av försvarets intendenturverks rörelsekapital.

Genom beslut den 30 juni 1955 ställde Kungl. Maj:t från det till förutvarande krigsmaterielverkets förfogande stående rörelsekapitalet 5 milj. kr. till arméintendenturförvaltningens förfogande att av ämbetsverket användas som rörelsekapital för de anskaffningar som detta i egenskap av huvudförvaltningsmyndighet hade att utföra för andra myndigheters räkning. Kungl. Maj:t bemyndigade ämbetsverket att även utnyttja rörelsekapitalet för planeringsköp av sådan materiel för försvaret som regelbundet återanskaffas i mån av förbrukning och materialier till dylik materiel.

Genom beslut den 3 juni 1960 föreskrev Kungl. Maj:t vidare, efter riksdagens hörande (prop. 1960: 110 s. 4; SU 114; rskr. 291), att arméintendenturförvaltningen fortsättningsvis längst t. o. m. budgetåret 1964/65 ägde utnyttja rörelsekapitalet i enlighet med de bestämmelser som angivits i förenämnda beslut den 30 juni 1955. Försvarets intendenturverk har den 1 juli 1963 övertagit bland annat de uppgifter som åvilat arméintendenturförvaltningen.

Departementschefen har anfört följande.

»Försvarets intendenturverk föreslår att anslaget minskas med 500 000 kr., vilket skulle innebära ett frångående av de av riksdagen år 1962 antagna riktlinjerna för anskaffning av beklädnad m. m. för arméns fält- och lokal-försvarsförband under budgetåren 1962/69. För egen del finner jag inte skäl härtill utan föreslår att anslaget ökas med 1 900 000 kr. och alltså uppföres med $(57\,600\,000 + 1\,900\,000 =)$ 59 500 000 kr. Härav bör 20 300 000 kr. avses för bristtäckning enligt gällande riktlinjer. Beloppet överensstämmer med den enligt riktlinjerna för budgetåret fastställda årskvoten omräknad till prisläget i maj 1964. Beloppet åtgår huvudsakligen till att täcka betalningsutfall för tidigare lämnade beställningsbemyndiganden.

Intendenturverket har för nästa budgetår hemställt om ett beställningsbemyndigande av 18 milj. kr. utöver anslaget för utläggande av beställningar av materiel för bristtäckning. Betalningsutfallet för detta bemyndigande be-

räknas inträffa under budgetåret 1967/68. Jag anser mig böra tillstyrka, att ett sådant bemyndigande lämnas. Jämfört med innevarande budgetår skulle det innebära oförändrat beställningsbemyndigande. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att besluta för vilka anskaffningar inom ramen för de år 1962 antagna riktlinjerna bemyndigandet bör utnyttjas.

I frågan om disposition av rörelsekapital för intendenturverkets anskaffningsverksamhet finner jag det ur flera synpunkter fördelaktigt att ämbetsverket även i fortsättningen äger möjlighet att disponera sådant kapital. Beloppet bör vara oförändrat, 5 milj. kr. Jag anser lämpligt att ett fortsatt bemyndigande för försvarets intendenturverk att disponera rörelsekapital bör gälla t. v.»

Utskottet. I likhet med departementschefen anser utskottet att 1962 års riktlinjer för anskaffning av beklädnadsmateriel alltjämt böra följas. Liksom för innevarande budgetår bör Kungl. Maj:t bemyndigas medgiva att beställningar av beklädnadsmateriel må ske inom en kostnadsram av 18 milj. kr. Betalningsutfall bör ske budgetåret 1967/68.

Utskottet finner goda skäl tala för att intendenturverket även fortsättningsvis må disponera ett rörelsekapital om 5 milj. kr.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 59 500 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att därutöver beställningar av beklädnadsmateriel får läggas ut inom en kostnadsram av 18 000 000 kr.;

c) medge att försvarets intendenturverk fortsättningsvis må såsom rörelsekapital utnyttja ett belopp om 5 000 000 kr.

22:o) **Armén: Inventarier m.m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 19, s. 67—70) att dels till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 14 500 000 kr., dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att därutöver beställningar av kokutrustning för fältbruk får läggas ut inom en kostnadsram av 1 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 11 900 000 kr.

Försvarets intendenturverk har föreslagit, att anslaget ökas med 4 682 000 kr. Enligt departementschefen bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 14 500 000 (+ 2 600 000) kr. Av anslaget erfordras omkring 4 650 000 kr. för betalning av tidigare beställd materiel. Vid anslagsavvägningen har departementschefen räknat med att för kaserninventarier m. m. skall avses ett belopp av omkring 9 575 000 kr. och för förplägnadsmateriel i runt tal

4 925 000 kr. Vid anslagsavvägningen har vidare beaktats, att vissa av de anmälda behoven ej kommer att bli aktuella nästa budgetår med hänsyn till byggnadsläget m. m.

Intendenturverket har beträffande samtliga försvarsgrenar anmält akut behov av att genomgripande förnya den maskinella utrustningen i förbandens matinerättningar. Departementschefen delar intendenturverkets uppfattning och beräknar för arméns vidkommande 750 000 kr. för ändamålet.

Departementschefen föreslår, att ett bemyndigande lämnas att utöver anslaget lägga ut beställningar av kokutrustning för fältbruk m. m. inom en kostnadsram av 1 milj. kr. Betalningsutfall förutsättes ske budgetåret 1967/68.

Utskottet tillstyrker, att anslaget bestämmes till 14 500 000 kr. Härav bör ett belopp av ca 4 650 000 kr. avses för likvidering av tidigare gjorda materielbeställningar. Det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om anslagsmedlens fördelning i övrigt.

Det förordade beställningsbemyndigandet avseende kokutrustning för fältbruk tillstyrkes. Betalningsutfall bör ske budgetåret 1967/68.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 14 500 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att därutöver beställningar av kokutrustning för fältbruk får läggas ut inom en kostnadsram av 1 000 000 kr.

23:o **Armén: Sjukvårdsmateriel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 20, s. 71 och 72) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 525 000 kr.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har hemställt, att anslaget ökas med 720 000 kr.

På grund av ändringar i krigsorganisationen väntas behovet av krigssjukvårdsmateriel för armén öka kraftigt under de närmaste åren. De totala anskaffningskostnaderna har angivits till ca 126 milj. kr. Enligt nuvarande planläggning kan stora delar härav inte tillgodoses förrän efter avsevärd tid. Med hänsyn härtill anser departementschefen angeläget att anslaget uppräknas med större belopp än sjukvårdsstyrelsen föreslagit.

Departementschefen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 4 500 000 kr. Vid bifall härtill anser han att åtminstone 3,5 milj. kr. bör

kunna användas för anskaffning av sjukvårdsmateriel för krigsorganisationen.

Utskottet biträder vad departementschefen anfört och föreslagit samt hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 500 000 kr.

24:o) **Armén: Ökning av drivmedelslagringen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 21, s. 72), innebärande oförändrad medelsanvisning med formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

25:o) **Armén: Drivmedelsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 22, s. 72—74) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr.

Anslaget motsvarar innevarande budgetårs anslag av 3 400 000 kr. under benämningen *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning*.

Från anslaget *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* bestrides kostnader för anskaffning av dels distributionsmateriel som ingår i krigsutrustningen, dels distributionsmateriel som erfordras för fredstjänsten.

Riktlinjer för anskaffningen av drivmedelsutrustning för arméns krigsorganisation under budgetåren 1958/66 har antagits av riksdagen år 1958. Anskaffning av drivmedelsutrustning skall enligt dessa ske till en sammanlagd kostnad av 22,3 milj. kr. (prop. 1958: 110 s. 345 och 1958: B 1; SU B 53; rskr. B 83). Av de för budgetåren 1958/65 anvisade anslagen har — bortsett från överföring av medel från prisregleringsanslag — för ifrågavarande ändamål anvisats sammanlagt 21 350 000 kr., varav 1 750 000 kr. för pristegringar. Under sagda period har medelsanvisningen således uppgått till (21 350 000 — 1 750 000 =) 19 600 000 kr. enligt prisläget för budgetåret 1958/59, vilket överensstämmer med de antagna riktlinjerna.

Enligt riksdagens medgivande har för budgetåren 1961/64, utöver beviljade anslag, beställningar av materiel för drivmedelstjänsten i krig fått utläggas inom en kostnadsram av sammanlagt 8 milj. kr. med förutsatt jämn fördelning av betalningsutfallet på budgetåren 1962/66.

Departementschefen anser sig icke böra tillstyrka ett ånyo framlagt förslag att en ny anskaffningsplan för drivmedelsutrustning skall fastställas. Han räknar därför med att de av riksdagen år 1958 fastställda riktlinjerna för anskaffningarna under budgetåren 1958/66 alltjämt skall följas.

I enlighet med förslag av försvarets intendenturverk bör enligt departementschefen medel för underhåll av drivmedelsutrustning överföras från anslaget Armén: Drivmedelsförråd m. m. till förevarande anslag, vars benämning härvid anses böra jämkas till Armén: Drivmedelsutrustning. Reservationsbehållning under anslaget Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning vid utgången av innevarande budgetår föreslås få överföras till det nya anslaget enligt Kungl. Maj:ts bestämmande.

Anslaget bör enligt departementschefens mening uppföras med 3 800 000 kr. Härav anses åtminstone 3 600 000 kr. kunna utnyttjas för anskaffning av materiel för krigsorganisationen. För anskaffning av drivmedelsutrustning för fredstjänsten och för underhåll av drivmedelsutrustning räknar departementschefen med att intendenturverket i viss utsträckning även skall kunna utnyttja reservationsmedel — av reservationsbehållningen var nämligen den 30 juni 1964 395 000 kr. obundna.

Utskottet. I likhet med departementschefen anser utskottet, att någon förändring av fastställd anskaffningsplan för budgetåren 1958/66 icke bör göras. Vad departementschefen anfört rörande överföring av medel från anslaget Armén: Drivmedelsförråd m. m. till förevarande anslag och därmed sammanhängande frågor finner utskottet sig böra tillstyrka. Utskottet tillstyrker vidare, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 3 800 000 kr.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Drivmedelsutrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr.

26:o) **Armén: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 23, s. 74 och 75), innebärande en anslagsminskning med 600 000 kr. med hänsyn till belastningen och till föreslagen överföring av medel för underhåll av drivmedelsutrustning från förevarande anslag till anslaget Armén: Drivmedelsutrustning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.

27:o) **Armén: Remontering.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 24, s. 75 och 76) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 kr.

I avvaktan på resultaten från pågående försök att utbyta hästar mot bandvagnar bör anslaget även för nästa budgetår upptagas med endast ett formellt belopp av 1 000 kr. Det ankommer på Kungl. Maj:t att bestämma antalet hästar, som skall inköpas, och medelinköpspriset för häst. Priset på

remonter bör bestämmas med utgångspunkt i att remonter inköpes som treåringar (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 68).

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört vid anmälan av förevarande anslagsfråga, tillstyrker, att arméns remonteringsanslag med hänsyn till förefintliga reservationsmedel och pågående försök att utbyta hästar mot bandvagnar uppföres med ett formellt belopp om 1 000 kr.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Armén: Remontering* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

28:o) **Armén: Uttagning av hästar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 25, s. 77), innebärande en anslagsökning med 10 000 kr. på grund av höjning av arvodena till hästbesiktningsmännen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av hästar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

29:o) **Armén: Veterinärvård.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 26, s. 77 och 78), innebärande en anslagsökning med 30 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

30:o) **Armén: Hundväsendet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 27, s. 78 och 79), innebärande att anslaget ökas från ett formellt belopp om 1 000 kr. till 80 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kr.

f) Tygmaterie l m. m.

31:o) **Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 28, s. 79—85) att dels godkänna vad departementschefen föreslagit beträffande kostnadsram för tygmaterielanskaffning vid armén under budgetåren 1965/72, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att beställningar av tygmateriel m. m. får läggas ut inom en kostnadsram av 425 000 000 kr., dels till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 457 500 000 kr., dels ock medge att arméförvaltningen fortsättningsvis må såsom rörelsekapital utnyttja ett belopp av 30 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 439 800 000 kr.

Armé(tyg)förvaltningen har för budgetåren 1947/64 — bortsett från de medel som för budgetåren 1954/58 överförts från anslag under tolfte huvudtiteln — bemyndigats att beställa tygmateriel m. m. för 5 415,95 milj. kr., häri inberäknat det bemyndigande om 107 milj. kr. för anskaffning av luftvärnsrobotsystemet Hawk som beviljats under anslaget Flygvapnet: Luftförsvarsrobot (jfr prop. 1963: 108 s. 65). För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningar har anvisats tillhoppa 4 277,59 milj. kr. I sistnämnda belopp har inräknats *dels* ett belopp av 2,94 milj. kr., som ställts till förfogande enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 maj 1957, *dels* ett sammanlagt belopp om 114,0 milj. kr., som överförts från anslaget till luftförsvarsrobot, *dels ock* ett belopp om sammanlagt 48,0 milj. kr. som under budgetåren 1959/64 överförts från anslaget Reglering av prisstegringar. Den 30 juni 1964 var alltså beställningsbemyndiganden till ett belopp av (5 415,95 — 4 277,59 =) 1 138,36 milj. kr. icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har beställningsbemyndiganden lämnats till ett belopp av 370,0 milj. kr., medan 439,8 milj. kr. anvisats i betalningsmedel. Den 30 juni 1965 kommer alltså enligt hittills meddelade beslut bemyndiganden till ett värde av (1 138,36 + 370,0 — 439,8 =) 1 068,56 milj. kr. att sakna täckning i betalningsmedel.

Den av riksdagen godkända kostnadsramen för anskaffning av tygmateriel m. m. för armén under budgetåren 1964/71 utgör 3 495,3 milj. kr. i prisläge maj 1963 (jfr prop. 1964: 1 bil. 6 s. 74).

Under förevarande anslag har upptagits fråga om disposition av arméförvaltningens rörelsekapital.

Genom beslut den 30 juni 1955 ställde Kungl. Maj:t till armétygförvaltningens förfogande 50 milj. kr. av det till förutvarande krigsmaterielverkets förfogande stående rörelsekapitalet. Detta belopp avsågs som rörelsekapital för de anskaffningar, som armétygförvaltningen i egenskap av huvudförvaltningsmyndighet hade att utföra för andra myndigheters räkning.

Kungl. Maj:t föreskrev, efter riksdagens hörande (prop. 1960: 110 s. 21), genom beslut den 3 juni 1960, att armétygförvaltningen fortsättningsvis längst t. o. m. budgetåret 1964/65 ägde utnyttja ett till 30 milj. kr. minskat rörelsekapital.

I anslutning till beslutet den 3 juni 1960 föreskrevs även, att armétygförvaltningen hade att senast den 1 september 1964 inkomma med uppgift om i vilken utsträckning det anvisade rörelsekapitalet utnyttjats samt om behovet av rörelsekapital i fortsättningen.

Departementschefen har anfört följande.

»Inom den kostnadsram som jag i det föregående räknat med för armén

	Outnyttjat belopp under tidigare budgetår	Budgetår (belopp i milj. kr.)								Sum- ma
		1964/65	1965/66	1966/67	1967/68	1968/69	1969/70	1970/71	1971/72	
<i>1964 års kostnadsram (budgetåren 1964/ 71)</i>										
Årskvoter enl. prop. 1964:1 bil 6	114,5	439,8	448	462	478	498	517	538	—	3 495,3
Justering till prisläge maj 1964	—	+ 15,0	+ 15,2	+ 15,7	+ 16,2	+ 16,9	+ 17,6	+ 18,3	—	+ 114,9
Outnyttjat belopp under budgetåret 1963/64 ¹	+ 35,0	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 35,0
Anpassning till kost- nadsramen ²	—	—	— 5,7	— 8,3	— 2,8	— 6,5	— 6,2	— 5,9	—	— 35,4
Förskjutning av kost- nadsramen ett bud- getår	—	— 454,8	—	—	—	—	—	—	+ 574,4	+ 119,6
<i>1965 års kostnadsram (budgetåren 1965/ 72)</i>										
I prisläge maj 1964 .	+ 149,5	—	457,5	469,4	491,4	508,4	528,4	550,4	574,4	3 729,4
Inriktning för lång- siktsplanering	—	—	—	—	³ 514,9	³ 532,5	³ 553,1	³ 575,8	³ 600,5	—
¹ Årskvoten för budgetåret 1963/64 412,0 milj. kr. Nettoutgiften för sagda budgetår (sedan hänsyn tagits till överföringar till anslaget) i runt tal 377 milj. kr. ² Avser arméns totala kostnadsram ³ I alternativet 3 460 är årskvoterna resp. 479, 495, 516, 537 och 562 milj. kr.										

bör för tygmaterielanskaffning kostnadsramen under budgetåren 1965/72 bestämmas till 3 729,4 milj. kr. och anslaget för budgetåret 1965/66 till 457,5 milj. kr. i enlighet med en sammanställning (intagen på s. 84). Under hänvisning till vad jag i det föregående under Ramberäkning m. m. anfört rörande inriktningen av långsiktsplaneringen tar jag upp i sammanställningen för budgetåren 1967/72 jämväl den kostnadsram som bör ligga till grund för denna planering.

För nästa budgetår föreslår arméförvaltningen ett beställningsbemyndigande om 475 milj. kr. Med hänvisning till vad jag anfört under Ramberäkning m. m. anser jag mig endast kunna tillstyrka ett beställningsbemyndigande av 425 milj. kr. Jag räknar därvid bl. a. med att föreslagen anskaffning av modern beväpning med ammunition, bandvagnar samt huvuddelen av elektromaterielen skall kunna genomföras i planerad omfattning. Det bör liksom tidigare ankomma på Kungl. Maj:t att ta ställning till vilka anskaffningar som bör komma till stånd inom ramen för det bemyndigande som må komma att ställas till förfogande.

I detta sammanhang bör bringas till riksdagens kännedom, att Kungl.

Maj:t genom beslut den 18 december 1964 medgett arméförvaltningen att, med utnyttjande av bemyndiganden som för innevarande budgetår erhållits för anskaffning av radiomateriel, beställa automatkarbiner för 46,3 milj. kr. Av bemyndigandena för nästa budgetår bör därför en större del än arméförvaltningen förutsatt i sina anslagsäskanden utnyttjas för anskaffning av radiomateriel.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits kommer den 30 juni 1966 beställningsbemyndigande till ett belopp av $(1\,068,56 + 425,0 - 457,5 =)$ 1 036,06 milj. kr. att sakna täckning i betalningsmedel.

Beträffande disposition av rörelsekapital för arméförvaltningens verksamhet såsom huvudförvaltningsmyndighet finner jag uppenbart, att ämbetsverket även i fortsättningen bör disponera sådant kapital. Beloppet bör vara oförändrat, 30 milj. kr. Ett fortsatt bemyndigande för arméförvaltningen att disponera rörelsekapital bör gälla t. v.»

Utskottet finner sig kunna godtaga vad departementschefen föreslagit beträffande kostnadsram för tygmaterielanskaffning vid armén under budgetåren 1965/72. I enlighet med kostnadsramen bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 457,5 milj. kr., vilket innebär en anslagsökning med 17,7 milj. kr., varav 15,2 milj. kr. med hänsyn till prisstegringar.

Utskottet tillstyrker det föreslagna beställningsbemyndigandet om 425 milj. kr. samt att arméförvaltningen även fortsättningsvis må disponera ett rörelsekapital om 30 milj. kr. Mot vad departementschefen i övrigt anfört under förevarande punkt har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna vad i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 4 januari 1965 föreslagits beträffande kostnadsram för tygmaterielanskaffning vid armén under budgetåren 1965/72;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att beställningar av tygmateriel m. m. får läggas ut inom en kostnadsram av 425 000 000 kr.;

c) till *Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 457 500 000 kr.;

d) medge att arméförvaltningen fortsättningsvis må såsom rörelsekapital utnyttja ett belopp av 30 000 000 kr.

32:o) **Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 29, s. 85—87) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 94 193 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 85 milj. kr.

Arméförvaltningen har föreslagit, att anslaget för nästa budgetår ökas med 13 160 000 kr.

Med hänsyn till dels reservationsbehållningen under anslaget — i runt tal 30,8 milj. kr. den 31 juli 1964 — dels den kostnadsram departementschefen för nästa budgetår räknar med för armén föreslår departementschefen att anslaget ökas med 9 193 000 kr., varav 500 000 kr. för anskaffning av vapenkistor för förstärkning av inbrottsskyddet vid krigsmaktens föråd.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 94 193 000 kr.

33:o) **Armén: Järnvägskrigsbromateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 30, s. 87), innebärande en anslagsökning med 100 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att anslaget i sin helhet erfordras för likvidering av kostnader för materiel som beställts med stöd av riksdagens bemyndiganden,

att riksdagen må till *Armén: Järnvägskrigsbromateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 100 000 kr.

34:o) **Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 31, s. 87 och 88), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

g) Hemvärn

35:o) **Armén: Hemvärnets avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 32, s. 88—90) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för hemvärn, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels till *Armén: Hemvärnets avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 293 000 kr.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Isacson m. fl.* (I: 363) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i Vä *m. fl.* (II: 438), hemställts att riksdagen måtte besluta om dels höjda arvoden till kretshemvärnschefer, hemvärnschefer och hemvärnskompanichefer, dels införande av arvoden till hemvärnsadjutanter, dels ock för förslagens genomförande erforderlig uppräknig av förevarande anslag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionen II: 438.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 226 000 kr.

Efter höjning med 25 % fr. o. m. innevarande budgetår uppgår årsarvodena för närvarande till, beträffande kretshemvärnschef 250 kr., hemvärnschef 500 eller 750 kr., beroende på om antalet hemvärnsmän i hemvärnsområdet under- eller överstiger 100, samt hemvärnskompanichef 250 kr. Rikshemvärnschefen har föreslagit en ytterligare höjning av sagda arvoden med 25 %. Rikshemvärnschefen har dessutom upprepat sitt förslag om arvoden till hemvärnsadjutanter (jfr. prop. 1964: 1 bil. 6 s. 79). Försvarets civilförvaltning biträder inte angivna förslag.

Departementschefen föreslår, att en arvodesbefattning för pensionerad officer i A: 24 tillkommer vid hemvärnsstabens. Befattningen anses i första hand böra avses för säkerhetstjänst. I övrigt föreslås inte några personal- eller tjänsteförändringar.

Utskottet vill erinra om att arvodena till kretshemvärns-, hemvärns- och hemvärnskompanichefer genom beslut av förra årets riksdag höjdes med 25 %. Med hänsyn till denna icke obetydliga arvodesförhöjning, anser utskottet sig icke nu böra förorda någon ytterligare uppräknig av dessa arvoden. Utskottet är vidare icke heller berett att nu biträda det av rikshemvärnschefen och i föreliggande motioner framförda förslaget om införande av arvoden till hemvärnsadjutanter. Av det anförda följer, att utskottet avstyrker de motionsvis gjorda yrkandena.

Då utskottet jämväl i övrigt ansett sig böra godtaga vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit, hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 363 och II: 438,

a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärdet, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	120 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	115 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	856 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	45 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	157 000

Summa kr. 1 293 000

b) till *Armén: Hemvärdets avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 293 000 kr.

36:o) **Armén: Hemvärnets omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 33, s. 90 och 91), innebärande en anslagsökning med 224 000 kr., varav 200 000 kr. för åtgärder till skydd mot inbrott i hemvärnets förråd, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 047 000 kr.

37:o) **Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt B 34, s. 91 och 92) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 125 000 kr.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Strandberg* (I: 368) och den andra inom andra kammaren av herrar *Thylén* och *Oskarson* (II: 437), hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa dels att fältuniform m/58 tillföres hemvärdet i sådan takt att övergången kan vara helt genomförd under en femårsperiod, dels att Kungl. Maj:t måtte utfärda sådana direktiv att permissionsuniform m/60 kan utlånas till hemvärdet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hän-sas till motionen II: 437.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 810 000 kr.

Med beaktande av vad 1964 års riksdag uttalat i ämnet (SU 1964: 4; rskr. 4) har departementschefen förordat en ökning av anskaffningstakten i fråga om fältuniform m/58 och föreslagit att anslaget för ändamålet ökas med 125 000 kr. Beträffande permissionsuniform anser departementschefen att behov därav vid särskilda tillfällen bör tillgodoses genom att uniformer utlämnas som lån. Vidare tillstyrkes ett förslag av chefen för armén att ca 165 000 kr. anvisas för reparations- och inredningsarbeten i vissa av hemvärnets stridsskola disponerade byggnader (jfr SU 1964: 4 s. 40). Departementschefen förutsätter, att medlen för denna upprustning inräknas i bidraget till hemvärnsfonden för nästa budgetår.

Utskottet. Vid sin behandling av motsvarande anslag föregående år förutsatte utskottet, att möjligheterna noga prövades att framdeles något öka takten beträffande övergång till fältuniform m/58 och att i samband därmed jämväl de anslagsmässiga förutsättningarna för en begränsad anskaffning av permissionsuniform m/60 undersöktes.

Vad beträffar anskaffning av fältuniform har försvarets intendenturverk förordat en höjning med 20 000 kr. Departementschefen har emellertid med beaktande av vad utskottet sålunda uttalat föreslagit att anslaget i stället höjes med 125 000 kr. Utskottet tillstyrker detta förslag. Då med hänsyn härtill syftet i motionerna I: 368 och II: 437 torde få anses tillgodosett synes motionerna i denna del icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Departementschefen har framhållit, att behov av permissionsuniform vid särskilda tillfällen bör kunna tillgodoses genom att uniformer utlämnas som lån. I anslutning härtill har, enligt vad utskottet under hand inhämtat, försvarets intendenturverk för avsikt att i samråd med rikshemvärnschefen utfärda bestämmelser för sådan utlåning. Jämväl i denna del torde alltså syftet i de föreliggande motionerna bli tillgodosett, varför motionerna avstyrkas även såvitt nu är i fråga.

Beträffande hemvärnets stridsskola påtalade utskottet föregående år det mindre tillfredsställande skick, i vilket skolans förläggingsbaracker befunne sig. Departementschefen föreslår nu, att ett belopp av ca 165 000 kr. anvisas för reparations- och inredningsarbeten i vissa av skolan disponerade byggnader. Utskottet tillstyrker detta förslag och har icke något att erinra mot att medlen för denna upprustning inräknas i bidraget till hemvärnsfonden för nästa budgetår.

Utskottet anser sig jämväl i övrigt böra biträda beräkningarna under förevarande anslag, vilket alltså för nästa budgetår bör ökas med 315 000 kr. till 1 125 000 kr.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 125 000 kr.;

b) att motionerna I: 368 och II: 437 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

38:o) **Armén: Hemvärnets övningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 35, s. 92 och 93), innebärande en anslagsökning med 175 000 kr., varav 150 000 kr. på grund av ökade kostnader för instruktörsverksamhet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 925 000 kr.

39:o) **Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 36, s. 93 och 94), innebärande en anslagsökning med 235 000 kr. varav 142 000 kr. för prisstegringar på ammunition, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 5 135 000 kr.

Marinen

a) Avlöningar m. m.

40:o) **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt C 1, s. 95—103) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningarna för marinen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 144 700 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 128 000 000 kr.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse för i huvudsak endast de av departementschefen förordade ändringarna avseende ordinarie tjänstemän och pensionerad personal i arvodesbefattningar. Härvid följes den i propositionen använda punktindelningen.

I. B. I likhet med marinchefen räknar departementschefen med en minskning med tre beställningar i Ao 15/13 av den särskilda staten för övertaliga underofficerare.

E. Efter förslag i prop. 1964: 201 har 1964 års riksdag (SU: 208; rskr. 393) beslutat om vissa förändringar i personalstaterna för underofficerare och underbefäl vid marinens maskin- och hantverksavdelningar. Härvid fastslogs att frågan om utbyggnad av antalet beställningar för ifrågavarande personal vid kustartilleriet borde prövas årligen i samband med behandlingen av chefens för marinen anslagsäskanden. Departementschefen föreslår, att för nästa budgetår tillkommer följande beställningar vid kustartilleriet avsedda för ifrågavarande tekniska personal, nämligen två flaggunderofficerare i Ao 15, två underofficerare av 2. graden i Ao 13 och sex överfurirer i Ao 11.

Departementschefen föreslår, att en för pensionerad underofficer avsedd arvodesbefattning i A: 18 vid fo 32/31 jämte Göteborgs kustartilleriförsvaret, tygförvaltningen, skall få vara inrättad fortsättningsvis intill den 1 juli 1966.

Som ett led i den fortlöpande anpassningen av personalstaterna till marinens krigsorganisation föreslår departementschefen att tio löjtnantsbeställningar vid flottan dras in.

I anslutning till förslag beträffande försvarets radioanstalt föreslås vidare att en beställning för kapten vid flottan dras in.

Genom beslut den 4 juni 1964 har Kungl. Maj:t förordnat om vissa provisoriska organisationsåtgärder vid Karlskrona försvarsområde och Blekinge kustartilleriförsvaret. I anslutning härtill föreslås att tjänster för en kansli-

skrivare i Ao 11 och ett kanslibitråde i Ao 7, vilkas innehavare uppehåller högre tjänster, indrages vid uppkommande ledighet.

II. Departementschefen tillstyrker marinchefens förslag att inrätta vid flottan 16 beställningar för förste högbåtsman i Ao 13, av vilka sex avses för teknisk personal, i utbyte mot samma antal högbåtsmannabeställningar i Ao 11 samt vid kustartilleriet 10 beställningar för flaggfurir i Ao 13, av vilka fem avses för teknisk personal, i utbyte mot samma antal furirsbeställningar i Ae 8/7. Departementschefen föreslår vidare att 35 beställningar för högbåtsman i Ao 11 vid flottan och 48 beställningar för överfurir i Ao 11 vid kustartilleriet tillkommer i utbyte mot motsvarande antal furirsbeställningar.

Utskottet. Av i propositionen intagna sammanställningar av personalläget m. m. framgår bl. a. att betydande vakanser förelågo vid marinen hösten 1964. Bristerna utgjorde i runt tal 55 officerare, 50 underofficerare, 500 underbefäl och 80 civilmilitära beställningshavare. Rekryteringen av officerare har ökat under budgetåret 1963/64 och beräknas öka i samma takt under följande år. Kadern av underofficerare beräknas fortsätta att nedgå under 1964/65 för att sedan öka under nästa budgetår. Rekryteringen av underbefäl beräknas öka i tillfredsställande utsträckning.

Departementschefens nu framlagda förslag innebär en nettominskning med elva beställningar för officer samt en nettoökning med en beställning för underofficer och sex för underbefäl. För den civila personalens del räknas med inrättande av netto fem nya tjänster.

Vid sin prövning av föreslagna personalförändringar för marinen har utskottet ej funnit anledning till erinran utan tillstyrker desamma.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit och anfört i fråga om förevarande anslag finner utskottet sig jämväl kunna biträda.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningarna för marinen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	57 000 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	1 200 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:ts förslagsvis	700 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	41 000 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	46 800 000
	<hr/>
	Summa kr. 146 700 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift ...	450 000
2. Ersättning för avlöningskostnader på statens isbrytarfartyg	1 550 000
	<hr/>
	Nettoutgift kr. 144 700 000

c) till *Marinen*: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 144 700 000 kr.

41:o) **Marinen: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 2, s. 103), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kr.

42:o) **Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 3, s. 103), innebärande en anslagsökning med 1 150 000 kr., varav 200 000 kr. för premier och ca 580 000 kr. på grund av ökat antal tjänstgöringsdagar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.

43:o) **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 4, s. 104), innebärande en anslagsökning med 1 400 000 kr. dels på grund av 1964 års löneavtal, dels till följd av arbetsbortfall beroende på förbättrade semesterförmåner m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 900 000 kr.

44:o) **Marinen: Avlöningar m.m. till värnpliktiga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 5, s. 104 och 105), innebärande en anslagsminskning med 2 400 000 kr. med hänsyn till anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 18 300 000 kr.

b) Omkostnader

45:o) **Marinen: Sjukvård m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 6, s. 105 och 106), innebärande en anslagsökning med 220 000 kr., hemställer utskottet, med hänvisning till vad utskottet under punkten 100 i det följande anfört,

att riksdagen må till *Marinen: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 370 000 kr.

46:o) **Marinen: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 7, s. 106), innebärande en anslagsökning med 90 000 kr. till följd av taxehöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 540 000 kr.

47:o) **Marinen: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 8, s. 106), innebärande en anslagsökning med 15 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 320 000 kr.

48:o) **Marinen: Bränsle m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 9, s. 107), innebärande oförändrad medelstilldelning, hemställer utskottet, under erinran om vad utskottet i det föregående under punkten 12 anfört,

att riksdagen må till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 500 000 kr.

49:o) **Marinen: Renhållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 10, s. 107), innebärande en anslagsökning med 400 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Renhållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kr.

50:o) **Marinen: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 11, s. 107 och 108), innebärande en anslagsökning med 140 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

51:o) **Marinen: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 12, s. 108 och 109), innebärande oförändrad medelstildelning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 250 000 kr.

52:o) **Marinen: Övriga expenser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt C 13, s. 109 och 110) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört såsom ett reservationsanslag av 570 000 kr.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot anslagsberäkningen eller mot vad departementschefen i övrigt anfört under förevarande punkt, hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kr.

c) Mathållning

53:o) **Marinen: Mathållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 14, s. 110—112), innebärande en anslagsminskning med 1 800 000 kr. med hänsyn till anslagsbelastningen, antalet tjänstgöringsdagar och inträffade prishöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 16 500 000 kr.

d) Övningar m. m.

54:o) **Marinen: Övningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 15, s. 112 och 113), innebärande en anslagsökning med 985 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 25 500 000 kr.

e) Intendenturmateriel m. m.

55:o) **Marinen: Beklädnad m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 16, s. 113 och 114), innebärande en anslagsökning med 350 000 kr., varav 230 000 kr. för prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 7 850 000 kr.

56:o) **Marinen: Inventarier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 17, s. 114—116), innebärande en anslagsökning med 300 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om vad utskottet under punkten 22 anfört,

att riksdagen må till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 200 000 kr.

57:o) **Marinen: Sjukvårdsmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 18, s. 116 och 117), innebärande en anslagsökning med 100 000 kr. för snabbare bristtäckning i fråga om krigssjukvårdsmateriel, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

58:o) **Marinen: Drivmedelsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt C 19, s. 117 och 118) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 475 000 kr.

Anslaget motsvarar innevarande budgetårs anslag av 435 000 kr. under benämningen *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning*.

I enlighet med förslag av försvarets intendenturverk bör enligt departementschefen under anslaget sammanföras medel för anskaffning och underhåll av drivmedelsutrustning. Anslagets benämning anses härvid böra jämkas till *Marinen: Drivmedelsutrustning*. Reservationsbehållning under anslaget *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning* vid utgången av innevarande budgetår föreslås få överföras till det nya anslaget.

Utskottet tillstyrker anslagsberäkningen och har intet att erinra mot vad departementschefen i övrigt anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinen: Drivmedelsutrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 475 000 kr.

59:o) **Marinen: Drivmedelsförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 20, s. 118), innebärande en anslagsminskning med 60 000 kr. med hänsyn till föreslagen överföring av medel för underhåll av drivmedelsutrustning från förevärande anslag till anslaget *Marinen: Drivmedelsutrustning*, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 140 000 kr.

60:o) **Marinen: Materialförråd m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 21, s. 119), innebärande en anslagsökning med 20 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kr.

61:o) **Marinen: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 22, s. 119), innebärande oförändrad medelstilleddning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kr.

f) Fartygsmateriel m. m.

62:o) **Marinen: Underhåll av fartyg m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt C 24, s. 127—130) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 66 070 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 55 800 000 kr.

Marinförvaltningen har hemställt att anslaget ökas med 14 800 000 kr. Departementschefen har anfört följande.

»Marinförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 70,6 milj. kr., innebärande en ökning från innevarande budgetår med 14,8 milj. kr. Med anledning av de motiv som marinförvaltningen anför för den begärda ökningen vill jag framhålla följande.

De av mig föreslagna och av riksdagen anvisade medlen för budgetåren 1958/65 under anslaget *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* överensstämmer i princip med marinförvaltningens äskanden.

Som en följd av 1958 års försvarsbeslut och i enlighet med marinplan 60 reducerades underhållsanslaget under budgetåren 1958/61 på marinförvaltningens förslag. Underhållskostnadernas procentuella del av marinens totala budget nedgick därvid från ca 12,3 % till ca 11,8 %. Därefter har anslaget ökat i ungefär samma takt som marinens övriga anslag. Vissa avlöningskostnader, som tidigare redovisades under detta anslag, har överförts till avlöningsanslag, varför underhållskostnadernas procentuella del av marinens anslag minskat. Den av marinförvaltningen nu begärda ökningen innebär, att underhållskostnadernas procentuella andel av marinens budget ökar från 11,3 % till 13,3 %.

Denna tendens till alltmera ökade kostnader för underhåll av fartyg m. m. är oroande. Kostnadsstegringen tyder på dels att det finns ett uppdämt underhållsbehov, dels att marinens materielanslag ej torde kunna utvecklas i planerad takt inom marinens kostnadsram. Efter vad jag inhämtat beror ökningen dels på att den moderna materiel i form av radar m. m. som anskaffades under 1950-talet nu är i starkt behov av grundlig översyn, dels

på att tillgången till teknisk personal ombord på fartygen för smärre underhållsarbeten är knapp, dels ock på att övergången till mindre fartyg medför relativt sett ökade underhållskostnader.

Som grund för årets äskanden har legat, utöver chefens för marinen långsiktplaner, en av marinförvaltningen utarbetad långsiktplan för underhållsverksamheten. För att få ytterligare underlag för ställningstagande framdeles i hithörande frågor avser jag föranstalta om erforderliga utredningar beträffande tidpunkter m. m. när materiel bör utgå ur organisationen på grund av för höga underhållskostnader.

Marinförvaltningen anmäler, att kostnadsökningen under förevarande anslag även sammanhänger med en vidgad repliering på Karlskronavarvet AB, varigenom vissa underhållsfunktioner, som tidigare utfördes av personal på marinens avlöningsanslag, kräver ökade underhållsmedel. I anslutning härtill vill jag erinra om att 1963 års statsutskott (1963:4) anförde (s. 55), att verkställd beräkning visat, att kostnaderna vid Karlskronavarvet AB jämfört med tiden före bolagsbildningen ökat med 22 % till följd av en mer rättvisande redovisning av de verkliga kostnaderna. I mitt förslag till underhållsanslaget för innevarande budgetår tog jag hänsyn till dessa förhållanden.

Statskontoret förutsatte i sin undersökningsrapport över förvaltningarna inom marinkommando Syd en ökad repliering på Karlskronavarvet AB. Den av statskontoret föreslagna organisationen av förvaltningarna genomföres nu successivt (jfr prop. 1964: 111; SU 122; rskr. 262). Efter vad jag under hand inhämtat beräknas den ökade replieringen på Karlskronavarvet AB medföra en ökad kostnad om ca 500 000 kr. per år. Härav kommer ca två tredjedelar att belasta underhållsanslaget, dvs. ca 350 000 kr. Detta motsvarar ca 2,4 % av den av marinförvaltningen begärda ökningen av underhållsanslaget.

Med beaktande av föreliggande stora underhållsbehov bör inom den kostnadsram jag räknar med för marinen under nästa budgetår anslaget uppföras med 66 070 000 (+ 10 270 000) kr.»

Utskottet tillstyrker, att marinens underhållsanslag med hänsyn till föreliggande stora underhållsbehov uppräknas med 10 270 000 kr. och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 66 070 000 kr.

63:o) **Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 25, s. 130), innebärande en anslagsökning med 100 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kr.

g) Bidrag och understöd

64:o) **Marinen: Bidrag till sjövärnskåren.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt C 26, s. 130 och 131), innebärande en anslagsökning med 20 000 kr., varav 15 000 kr. på grund av ökade materielkostnader och lokalhyror ävensom taxehöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinen: Bidrag till sjövärnskåren* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 585 000 kr.

Flygvapnet

a) Avlöningar m. m.

65:o) **Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 1, s. 132—149) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningarna för flygvapnet i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels besluta, att de personalförteckningar som riksdagen fastställer, innan riksdagen meddelat beslut med anledning av kommande förslag rörande personalorganisation i fred för luftförsvarssektor typ 1, skall gälla endast i den mån annat icke följer av vad riksdagen beslutar i samband med behandlingen av nämnda förslag, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl. för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 183 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 164 000 000 kr.

Utskottet lämnar i det följande en kortfattad redogörelse för i huvudsak endast de av departementschefen förordade ändringarna avseende ordinarie tjänstemän och pensionerad personal i arvodesbefattningar. Härvid följes den i propositionen använda punktindelningen.

I. C. Beträffande stridslednings- och luftbevakningsorganisationen föreslår departementschefen att nya beställningar inrättas, för en major i Ao 25 (chefrobotledare), två kaptener i Ao 21 (chefer för radargruppcentraler inom luftförsvarssektor typ 2), tre förvaltare i Ao 17 (chefradarjaktledare), sju fanjunkare i Ao 15 och tre sergeanter i Ao 13 samt att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsyn till materielläget besluta från vilken tidpunkt de föreslagna beställningarna skall utnyttjas. Vidare

föreslås att tre beställningar för flygingenjör av 1. graden i Ao 23 inrättas och avses för den stridsledningstekniska driftledningen. Samtidigt anses sex beställningar för flygtekniker i Ao 11 kunna utgå.

E. I fråga om luftvärnsrobotorganisationen anser departementschefen böra tillkomma fyra beställningar för fanjunkare i Ao 15 avsedda, en för gruppechef vid robotdivision, två för lärare vid skoldivisionen vid F 8 och en för robotstridsledare. Fem beställningar för överfurir föreslås tillkomma, två för föreståndare för robotdivisionens expedition och tre för chefer för vakt- och transporttroppar. För befattningar som stationsavdelningschef vid robotdivision föreslås tre beställningar för förste verkmästare i Ao 17. I enlighet med flygvapenchefens förslag föreslås vidare att beställningar inrättas för en förste verkmästare i Ao 17 (chef för elektrotropp) samt en förste mästare i Ao 15 och en mästare i Ao 13 (chefer för robottropp). Vid bifall till förslagen anses 22 beställningar för flygtekniker i Ao 11 kunna dras in. För chef för materieltropp vid skoldivisionen vid F 8 föreslås en beställning för förste mästare i Ao 15. Härvid anses en beställning för fanjunkare i Ao 15 kunna utgå. Departementschefen räknar med att vakantsatta beställningar för två mästare i Ao 13 och 26 flygtekniker i Ao 11 får utnyttjas vid robotförbanden.

F. Vid F 2 föreslås att en beställning för överfurir i Ao 11 inrättas för specialkompaniet.

G. Departementschefen anser det nödvändigt att flygsäkerhetstjänsten i regional instans förstärkes ytterligare (jfr prop. 1964: 31; SU 37; rskr. 116) och föreslår i enlighet med flygvapenchefens förslag att två beställningar för regementsofficer i Ao 27/25 tillkommer för flygsäkerhetsregementsofficerare vid eskaderstab.

H. För frivilligutbildning föreslås fyra nya arvodesbefattningar i A: 24 för pensionerad officer.

I. I fråga om den militära väderlekstjänsten föreslår departementschefen att för stridsledningsorganisationen tillkommer bl. a. en beställning för meteorolog i Ao 21. Beställningen anses böra tillsättas först när materiel-läget gör det befogat.

J. Beträffande trafikledarorganisationen föreslår departementschefen att beställningar tillkommer för tre stabstrafikledare i Ao 25 (chef för radar väst samt chef för trafikavdelningen vid F 3 resp. F 5), två förste trafikledare i Ao 21 (radar syd och ost), tre trafikledare i Ao 19 (radar väst och syd samt landningsradar) samt nio trafikledare i reglerad befordringsgång (radar ost, F 6 samt sju för landningsradar).

K. För kontrollverksamhet vid robotdivisionerna föreslås att en beställning för flygingenjör av 1. graden i Ao 23 inrättas vid F 8.

L. För befattningar som skyddschef i berghangar föreslår departementschefen att beställningar inrättas för fem förste verkmästare i Ao 19.

I anslutning till förslag rörande försvarets radioanstalt föreslås vidare att en beställning för sergeant vid flygvapnet dras in.

II. Av flygvapenchefens förslag till tjänsteförändringar tillstyrker departementschefen att sex beställningar för rustmästare i Ao 13 tillkommer i utbyte mot samma antal överfurirsbeställningar i Ao 11, att 110 beställningar för förste flygtekniker i Ao 13 tillkommer i utbyte mot samma antal flygteknikerbeställningar i Ao 11 samt att 16 beställningar för flottiljpolis i Ao 13 tillkommer i utbyte mot samma antal flottiljpolisbeställningar i Ao 11.

Departementschefen räknar med att förslag till personalorganisation i fred för luftförsvarssektor typ 1 skall kunna föreläggas 1965 års vårriksdag. Förslaget kan komma att påverka personalförteckningarna för flygvapnet. För att förslaget skall kunna genomföras under år 1965 är det nödvändigt att riksdagen beslutar att de personalförteckningar, som riksdagen fastställer innan beslut meddelats med anledning av förslag rörande nyssnämnda sektororganisation, skall gälla endast i den mån annat inte följer av vad riksdagen beslutar i samband med nämnda förslag.

Utskottet. Av i propositionen intagna sammanställningar av personalläget m. m. framgår bl. a. att vakanserna avseende militär och civilmilitär personal är stora även vid flygvapnet. Bristerna utgjorde hösten 1964 i runt tal 7 officerare, 110 underofficerare, 200 underbefäl och 900 civilmilitära beställningshavare. Antalet officerare har ökat under 1963/64 och beräknas, med undantag för en nedgång under 1965, fortsätta att öka. En ökning förutses även beträffande underofficerare och underbefäl. Rekryteringsläget i fråga om den civilmilitära personalen synes enligt departementschefen vara i stort sett tillfredsställande även om det för vissa kategorier fortfarande krävs en förbättrad rekrytering.

Departementschefens förslag för nästa budgetår innebär en nettoökning med 26 beställningar för aktiv militär personal, varav 5 för officerare, 15 för underofficerare och 6 för underbefäl, samt 4 arvodesbefattningar.

I samband med behandlingen av förevarande anslag har utskottet under hand inhämtat, att ett departementschefens förslag om indragning av 2 beställningar vid F 2 för driftingenjör i Ae 21 grundats på felaktig saksuppgift från flygvapenchefen. Beställningarna skola rätteligen icke indragas. Med beaktande härav beräknas antalet civilmilitära beställningar öka med netto 9. Beträffande den civila personalen föreslås tillkomma netto 5 nya tjänster.

Utskottet har funnit sig böra biträda de angivna personalförändringarna.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit och anfört under förevarande punkt anser utskottet sig jämväl kunna tillstyrka.

Med erinran om att utskottet framdeles torde få ta ställning till ytterligare ett förslag, som kan komma att påverka flygvapnets personalförteckningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningarna för flygvapnet i enlighet med vad i statsrådsprotokollet och av utskottet föreslagits;

b) besluta att de personalförteckningar, som riksdagen sålunda fastställer innan riksdagen meddelat beslut med anledning av kommande förslag rörande personalorganisation i fred för luftförsvarssektor typ 1, skola gälla endast i den mån annat icke följer av vad riksdagen beslutar i samband med behandlingen av nämnda förslag;

c) godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	75 000 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	2 000 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 800 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	49 000 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	57 000 000
Summa kr.	184 800 000

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l

Avlöningar till viss personal i verkstadsdrift	1 800 000
Nettoutgift kr.	183 000 000

d) till *Flygvapnet*: *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 183 000 000 kr.

66:o) **Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 2, s. 149 och 150), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

67:o) **Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 3, s. 150), innebärande en anslagsökning med 400 000 kr. med hänsyn till anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 300 000 kr.

68:o) **Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 4, s. 150), innebärande en anslagsökning med 200 000 kr. på grund av bl. a. 1964 års löneavtal, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kr.

69:o) **Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 5, s. 151), innebärande en anslagsökning med 400 000 kr. med hänsyn till anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kr.

70:o) **Flygvapnet: Tjänstepremier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 6, s. 151 och 152), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Tjänstepremier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 000 kr.

b) Omkostnader

71:o) **Flygvapnet: Sjukvård m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 7, s. 152), innebärande en anslagsökning med 175 000 kr., hemställer utskottet, med hänvisning till vad utskottet under punkten 100 i det följande anfört,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 075 000 kr.

72:o) **Flygvapnet: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 8, s. 153), innebärande en anslagsökning med 175 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 575 000 kr.

73:o) **Flygvapnet: Rekryteringskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 9, s. 153), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

74:o) **Flygvapnet: Bränsle m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 10, s. 153 och 154), innebärande en anslagsökning med 800 000 kr. med hänsyn till belastningen, hemställer utskottet under erinran om vad utskottet i det föregående under punkten 12 anfört,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 100 000 kr.

75:o) **Flygvapnet: Renhållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 11, s. 154), innebärande en anslagsökning med 400 000 kr. med hänsyn bl. a. till belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Renhållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

76:o) **Flygvapnet: Telefon m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 12, s. 154 och 155), innebärande en anslagsökning med 825 000 kr. varav 395 000 kr. för utbyggnad av luftbevaknings- och flygsäkerhetsförbindelser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 950 000 kr.

77:o) **Flygvapnet: Tvätt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 13, s. 155 och 156), innebärande en anslagsökning med 100 000 kr. med hänsyn bl. a. till att försvarets fabriksverk höjt priserna på tvätt, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kr.

78:o) **Flygvapnet: Övriga expenser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 14, s. 156 och 157) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört såsom ett reservationsanslag av 440 000 kr.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot anslagsberäkningen eller mot vad departementschefen i övrigt anfört under förevarande punkt, hemställer,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

c) Mathållning

79:o) **Flygvapnet: Mathållning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 15, s. 157 och 158), innebärande en anslagsökning med 1 600 000 kr. på grund av prisstegringar och ökat antal tjänstgöringsdagar samt med beaktande av anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kr.

d) Övningar m. m.

80:o) **Flygvapnet: Övningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 16, s. 158—160), innebärande en anslagsökning med 630 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kr.

e) Intendenturmateriel m. m.

81:o) **Flygvapnet: Beklädnad m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 17, s. 160 och 161), innebärande en anslagsökning med 300 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 500 000 kr.

82:o) **Flygvapnet: Inventarier m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 18, s. 161—163), innebärande en anslagsökning med 500 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om vad utskottet under punkten 22 anfört,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

83:o) **Flygvapnet: Sjukvårdsmateriel. Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna D 19 och D 20, s. 163 och 164), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1965/66 anvisa

a) till *Flygvapnet: Sjukvårdsmateriel* ett reservationsanslag av 650 000 kr.;

b) till *Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen* ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

84:o) **Flygvapnet: Drivmedelsutrustning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 21, s. 165 och 166) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 510 000 kr.

Anslaget motsvarar innevarande budgetårs anslag av 3 000 000 kr. under benämningen Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning.

I enlighet med förslag av försvarets intendenturverk bör enligt departementschefen medel för transportmateriel för drivmedel i fortsättningen beräknas under anslaget Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m. Föresvarande anslags benämning anses böra jämkas till Flygvapnet: Drivmedelsutrustning. Reservationsbehållning under anslaget Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning föreslås få överföras till det nya anslaget.

Utskottet tillstyrker anslagsberäkningen och har icke något att erinra mot vad departementschefen i övrigt anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drivmedelsutrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 510 000 kr.

85:o) **Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m. Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna D 22 och D 23, s. 166 och 167), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1965/66 anvisa

a) till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* ett förslagsanslag av 6 900 000 kr.;

b) till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* ett reservationsanslag av 28 000 kr.

f) Flygmateriel m. m.

86:o) **Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt D 25, s. 167—170) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 200 000 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Flygförvaltningen föreslår, att anslaget för nästa budgetår ökas med 35 401 000 kr. till 235 401 000 kr.

Under budgetåren 1960/63 ökade underhållsanslaget årligen med ca 1—3 %. 1963/64 och 1964/65 uppgick ökningen till 9,5 % resp. 12 %. Flygförvaltningens förslag för nästa budgetår innebär en ökning av underhållsanslaget med ca 17,5 % i förhållande till innevarande budgetår.

Den fortlöpande stegringen av kostnaderna för drift och underhåll av flygmateriel m. m. inger betänkligheter. Ökningen hänför sig främst till höjda underhållskostnader för flygplan med utrustning. För detta ändamål begär flygförvaltningen en ökning med ca 20 milj. kr. (ca 44 %) jämfört med budgetåret 1964/65. Enligt vad jag erfarit beror dessa ökade kostnader inte bara på övergång till mera tekniskt komplicerade flygplan utan också på att äldre flygplan blivit så förslitna att kostnaderna av detta skäl stigit snabbt. Med anledning härav avser jag låta undersöka vilka livslängder för flygplan som bör tillämpas med hänsyn till att det efter viss tidpunkt blir oekonomiskt att längre bibehålla flygplan i operativt bruk på grund av för stora underhållskostnader.

Vid anslagsberäkningen har flygförvaltningen räknat med ett flygtidsuttag av 159 955 timmar. Det faktiska flygtidsuttaget har under budgetåren 1961/62, 1962/63 och 1963/64 uppgått till resp. 150 054, 151 284 och 152 149 timmar. Inga tecken tyder f. n. på att flygtidsuttaget kan komma att höjas i någon nämnvärd grad under nästa budgetår. Mot bakgrund härav finner jag det osannolikt, att en flygtid om ca 160 000 timmar skall kunna uttagas. Jag räknar därför med att den föreslagna anslagsökningen av denna anledning kan begränsas med drygt 10 milj. kr. Då dessutom viss obunden reservationsbehållning torde komma att föreligga per den 30 juni 1965 bör anslaget kunna nedräknas med ytterligare ca 10 milj. kr. Verksamhetens omfattning bör planeras med hänsyn till den medelsram som sålunda bestämts.

För nästa budgetår bör anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. enligt min mening upptagas med 215 (+ 15) milj. kr. Jag har därvid förutsatt att, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, 5 milj. kr. av anslaget utnyttjas för omställning av verkstadsdriften.»

Utskottet. Såsom av propositionen framgår har departementschefen för avsikt att låta undersöka, vilka livslängder för flygplan som böra tillämpas med hänsyn till att det efter viss tidpunkt blir oekonomiskt att längre bibehålla flygplan i operativt bruk på grund av för stora underhållskostnader. På grund av den fortlöpande stegringen av dessa kostnader finner utskottet en sådan undersökning befogad.

Mot beräkningen av anslaget eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 215 000 000 kr.

g) Bidrag och understöd

87:0) **Flygvapnet: Understöd åt privatflyget.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt D 26, s. 170), innebärande en anslagsökning med 34 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

För krigsmakten gemensamma ändamål

a) Försvarsstaben

88:o) **Försvarsstaben: Övningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 5, s. 172) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 474 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 124 000 kr.

Av den föreslagna ökningen om 350 000 kr. hänför sig 25 000 kr. till egentliga övningar och utbildningsverksamhet, 50 000 kr. till försvarsstabens deltagande i en av överbefälhavaren ledd större övning hösten 1965 och 350 000 kr. till kostnader för vissa gemensamma signalförbindelser, som icke anses böra bestridas av försvarsgrenarna. Engångsutgifter för budgetåret 1964/65 om 75 000 kr. bortfalla.

Utskottet finner ej anledning till erinran mot anslagsberäkningen och hemställer,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 474 000 kr.

89:o) **Försvarsstaben: Vissa bostadskostnadsersättningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 6, s. 172 och 173), innebärande en anslagsökning med 75 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsstaben: Vissa bostadskostnadsersättningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 465 000 kr.

b) Centrala förvaltningsmyndigheter m. m.

FÖRSVARETS CIVILFÖRVALTNING

90:o) **Försvarets civilförvaltning: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 7, s. 173—178), innebärande en anslagsökning med 500 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 100 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	15 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 350 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 531 700

Summa kr. 7 000 000

b) till *Försvarets civilförvaltning*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kr.

91:o) *Försvarets civilförvaltning*: **Omkostnader**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 8, s. 178), innebärande en anslagsökning med 20 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets civilförvaltning*: **Omkostnader** för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kr.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE M. M.

92:o) *Försvarets sjukvårdsstyrelse*: **Avlöningar**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 9, s. 178—181), innebärande en anslagsökning med 210 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att medel för arvoden åt föreläsare vid informationskurs för hälsovårdsassistenter föreslagits skola anvisas under anslaget Vissa hälsovårdsåtgärder från och med nästa budgetår,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	550 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	85 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	48 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	590 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	627 000

Summa kr. 1 900 000

b) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kr.

93:o) **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 10, s. 181 och 182), innebärande en anslagsökning med 58 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

94:o) **Militärmedicinska undersökningscentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 11, s. 182 och 183), innebärande en anslagsminskning med 3 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att undersökningscentralens framtida ställning för närvarande är under övervägande,

att riksdagen må till *Militärmedicinska undersökningscentralen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 155 000 kr.

95:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 12, s. 183 och 184), innebärande en anslagsökning med 92 000 kr., varav 24 000 kr. för anställande av viss tillfällig personal och 68 000 kr. på grund av löneomräkning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	25 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	66 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	50 000
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal, <i>förslagsvis</i>	38 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	460 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	303 000
Summa kr.	942 000

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Norrbottens läns landsting för lön åt viss personal vid läkemedelscentralen i Boden	72 000
Nettoutgift kr.	870 000

b) till *Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kr.

96:o) **Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 13, s. 184 och 185), innebärande en anslagsökning med 11 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 162 000 kr.

97:o) **Underhåll av sjukvårdsmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 14, s. 185), innebärande en anslagsökning med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll av sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kr.

98:o) **Försvarsmedicinsk forskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 15, s. 186 och 187), innebärande en anslagsökning med 500 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsmedicinsk forskning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

99:o) **Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 16, s. 187), innebärande en anslagsökning med 35 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om vad utskottet anfört under punkten 92 i det föregående,

att riksdagen må till *Vissa hälsovårdsåtgärder m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 135 000 kr.

100:o) **Militärapoteket: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 17, s. 188—191), att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för militärapoteket i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66, dels ock till Militärapoteket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 675 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett nettobelopp av 866 000 kr.

Militärapoteket är det centrala organet för krigsmaktens läkemedelsförsörjning samt fungerar dessutom såsom läkemedelscentral för vissa militära enheter och såsom sjukhusapotek vid karolinska sjukhuset.

Enligt den 13 juni 1947 meddelade bestämmelser för förrådstitelredovisningen vid vissa till försvaret hörande förråd skall militärapotekets förrådstitel vid utlämning till förbrukning och vid försäljning av förnödenheter eller materiel m. m. från apoteket tillföras ersättning med belopp (utlämningspris), som bestämmes enligt följande grunder. Vid utlämning till flertalet militära

myndigheter och institutioner, skall utlämningspriset bestämmas till belopp, som så nära som möjligt motsvarar kostnaderna för den utlämnade varans återanskaffning. Utlämningspriserna på läkemedel, som försäljes från militärapoteket till karolinska sjukhuset, statens sjuksköterskeskola och vanförestalten, må genom särskild överenskommelse mellan apoteket och nämnda institutioner bestämmas till belopp, motsvarande apotekets återanskaffningspriser, ökade med ett enhetligt procentuellt pålägg för täckande av omkostnaderna vid apoteket. Överskottet av ifrågavarande inkomster skall enligt av Kungl. Maj:t den 28 juni 1962 meddelade bestämmelser tillgodoföras militärapotekets avlönings- och omkostnadsanslag.

För att åstadkomma en mer rättvisande kostnadsfördelning mellan olika riksstatsanslag bör enligt departementschefens mening ersättningen till militärapoteket för läkemedelsleveranser för daglig sjukvård inom krigsmakten utgå efter samma grunder, som gäller för leveranser till karolinska sjukhuset m. fl. institutioner. Härigenom uppnås också enhetligare arbetsrutiner vid apoteket. Departementschefen föreslår därför, att för apotekets leveranser till krigsmakten — utom av varor avsedda att användas inom krigsorganisationen — fr. o. m. nästa budgetår t. v. uttages ett omkostnadspålägg, som svarar mot de vid apoteket på varje vara eller tjänst nedlagda kostnaderna. Vid anslagsberäkningen för nästa budgetår räknar departementschefen med ett pålägg av 15 %, vilket enligt uppgift från militärapoteket motsvarar det genomsnittliga tillägget vid leveranser till karolinska sjukhuset m. fl. Som en följd av den föreslagna omläggningen anses försvarsgrenarnas anslag till sjukvård böra ökas med sammanlagt 365 000 kr., varav 250 000 kr. för armén, 70 000 kr. för marinen och 45 000 kr. för flygvapnet. Förevarande anslag föreslås minska med motsvarande belopp.

Departementschefen föreslår vidare, att en läkemedelsinformationscentral inrättas vid militärapoteket. För chef för centralen anses böra inrättas en tjänst för apotekare i Be 1.

För uppgifter av militär art och administrativa göromål i allmänhet föreslås en ny befattning för pensionerad officer i A: 28.

Utskottet tillstyrker den av departementschefen föreslagna omläggningen av prissättningen på läkemedel, som utlämnas från militärapoteket. Härigenom uppkomma vissa merutgifter under försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag, vartill hänsyn tagits vid beräkningen av dessa anslag. Mot beräkningen av förevarande anslag har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för militärapoteket i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	70 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	27 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	8 600
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal, <i>förslagsvis</i>	1 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 030 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	639 400
	<hr/>
	Summa kr. 1 776 000

Särskilda uppbördsmedel

Överskott på förrådstitel	1 100 000
Inkomster av särskilda läkemedelsleveranser	1 000
	<hr/>
	Nettoutgift kr. 675 000

c) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 675 000 kr.

101:o) **Militärapoteket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 18, s. 191 och 192), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärapoteket*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kr.

102:o) **Försvarets tandvård: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 19, s. 192 och 193), innebärande en anslagsökning med 260 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att organisationen av försvarets tandvård är föremål för överväganden av en beredning inom försvarsdepartementet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 765 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	985 000
	<hr/>
	Summa kr. 2 750 000

b) till *Försvarets tandvård*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 750 000 kr.

103:o) **Försvarets tandvård: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 20, s. 193 och 194), innebärande en anslagsökning med 30 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets tandvård: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 360 000 kr.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN M. M.

104:o) **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 21, s. 194—205), att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga övergångsåtgärder med anledning av departementschefens förslag, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66, dels ock till Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 10 700 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 169 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Ny personalorganisation för fortifikationsförvaltningen — med undantag för expeditioner m. m. — har fastställts fr. o. m. den 1 juli 1964 och upptar sammanlagt 614 militära och civila befattningar. Antalet befattningar vid expeditioner m. m. uppgår f. n. till 109.

Vad till en början gäller fortifikationsförvaltningens förslag till anslagsäskanden har jag inte något att erinra mot att administrativa byrån tillföres två nya tjänster för kontorsskrivare i Ae 13 under förutsättning att två ordinarie kontorsskrivartjänster föres på övergångsstat. Såsom fortifikationsförvaltningen föreslagit bör vidare under förevarande anslag anvisade medel till fortifikatorisk krigsplanläggning för nästa budgetår uppräknas med 100 000 kr. till sammanlagt 550 000 kr. Övriga förslag anser jag mig inte böra tillstyrka.

I enlighet med vad jag anfört i det föregående (IV: B 1) bör vidare avlöningskostnaderna för 22 pensionerade underofficerare i arvodesbefattningar — löneklass A: 18 — i fortsättningen bestridas från arméns allmänna avlöningsanslag. Hänsyn härtill bör tas vid beräkningen av medelsbehovet under fortifikationsförvaltningens avlöningsanslag.

Jag övergår så till 1956 års försvarsförvaltningssakkunnigas förslag rörande vissa organisationsfrågor inom fortifikationsförvaltningen.

De sakkunnigas förslag innebär dels vissa organisatoriska förändringar, främst i fråga om expeditionstjänsten, dels vissa personalförstärkningar vid de enheter som nu varit föremål för översyn. Remissinstanserna har i huvudsak anslutit sig till de sakkunnigas förslag men föreslår i vissa hän-

seenden ytterligare personalförstärkningar eller andra tjänster än de sakkunniga.

För egen del anser jag mig i allt väsentligt kunna godtaga de sakkunnigas förslag. Mina förslag till personalorganisation vid ifrågavarande enheter inom fortifikationsförvaltningen samt därav föranledda förändringar beträffande tjänster m. m. framgår av en sammanställning, vilken torde såsom *bilaga* få fogas till statsrådsprotokollet. Vederbörande personalorganisationer har vid överläggningar förklarat sig inte ha något att erinra mot de föreslagna lönegradsplaceringarna. Vid bifall till mina förslag kommer personalorganisationen vid berörda enheter att omfatta 102 tjänster. Samtidigt bör emellertid två tjänster i nuvarande organisation överföras till andra enheter inom ämbetsverket. Minskningen i förhållande till nuvarande organisation stannar därför vid fem befattningar.

Vad gäller BRB delar jag de sakkunnigas och remissinstansernas uppfattning, att någon ändring inte bör vidtagas beträffande chefskapet för organisationen eller i fråga om centralkontorets organisatoriska ställning. Jag föreslår dock att chefen för centralkontoret i fortsättningen skall vara ställföreträdande chef för BRB. För befattningen bör inrättas en beställning för regementsofficer i Br 1 eller Ar 27 på fortifikationsförvaltningens stat.

I fråga om skyddskontrollen anser jag inte att några tjänster bör inrättas enbart för detta ändamål men föreslår med anledning av de sakkunnigas förslag att befästningsavdelningen förstärkes med en förste byråingenjör i Ae 23 och en major vid fortifikationskåren. Den ytterligare förstärkning, som kan erfordras för att inhämta rådande eftersläpning på detta område, torde få tillgodoses genom anställande av tillfällig personal.

Mina förslag rörande expeditionstjänsten m. m. innebär sammanfattningsvis *dels* ökning med en regementsofficer i Br 1/Ar 27, två förste byråingenjörer i Ae 23, en assistent i Ae 17, en kontorsskrivare i Ae 13, två kansli-skrivare i Ae 11, en expeditionsförman i Ae 11, en tekniker i Ae 11, tre förste expeditionsvakter i Ae 9, elva kontorister i Ae 9, en officer i A:28, fyra underofficerare i A:18 och två kontorsbud, *dels* minskning med en byrådirektör i Ae 25, en byråingenjör i Ao 21, en ingenjör i Ae 17, en förste expeditionsvakt i Ao 9, tre kontorister i Ao 9, ett kanslibitråde i Ao 7, tio expeditionsvakter i Ae 7, ett tekniskt biträde i Ae 7, femton kontorsbiträden i högst Ae 5, en kontraktsanställd tjänsteman och en officer i A:24. Därjämte bör — såsom jag anført vid anmälan av arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. — på fortifikationskårens stat tillkomma en beställning för major i Ao 25.

I likhet med vad som tidigare skett i liknande sammanhang torde Kungl. Maj:t böra inhämta riksdagens bemyndigande att vidtaga de övergångs-åtgärder, som kan komma att visa sig erforderliga i samband med de personal- och organisationsförändringar jag förordat. Bl. a. kan det komma ifråga att föra tjänster på övergångsstat.

I anslutning till översynen av personalbehovet för expeditionstjänsten tillstyrker jag vidare följande lönegradsförändringar vid enheter som icke omfattats av den nu avslutade översynen, nämligen uppflyttning av tjänster för en kontorist i Ae 9 till kansliskrivare i Ae 11 (utredningssektionen) samt åtta kanslibiträden i Ae 7 till kontorister i Ae 9 (en vid utredningssektionen, en vid befästningsavdelningens projektkbyrå, en vid samma avdelnings konstruktionsbyrå, en vid kasernavdelningens kasernvårdsbyrå, två vid samma avdelnings arkitektbyrå, en vid forskningsbyrån och en vid administrativa byrån). Därjämte bör en expeditionsvaktjänst i Ae 7 vid byggnadsbyrån bytas ut mot tjänst för kanslibiträde i Ae 7.

De förändringar som jag förordat i det föregående innebär en minskning av avlöningskostnaderna för personal som avlönas från avlöningsanslag med ca 110 000 kr.

Anslaget torde böra uppföras med (10 169 000 + 531 000 =) 10 700 000 kr.»

Utskottet har inte något att erinra mot vad departementschefen under denna punkt föreslagit och anfört. Förslagen innebära en minskning av avlöningskostnaderna för personal som avlönas från avlöningsanslag med ca 110 000 kr.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för fortifikationsförvaltningen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga övergångsåtgärder med anledning av departementschefens förslag;

c) fastställa följande avlöningsstat för fortifikationsförvaltningen, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	750 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	220 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	47 600
4. Avlöningar till personal för fortifikatorisk krigsplanläggning, <i>förslagsvis</i>	550 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 550 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 582 400

Summa kr. 10 700 000

d) till *Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 700 000 kr.

105:o) **Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 22, s. 205 och 206), innebärande en anslagsökning med 350 000 kr., varav 260 000 kr. för resekostnader som tidigare belastat sakanslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kr.

106:o) **Fortifikatorisk forskningsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 23, s. 206), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fortifikatorisk forskningsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 950 000 kr.

107:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 24, s. 206 och 207), innebärande en anslagsökning med 700 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att de utredningar som utföras med anlitanande av medel under anslaget i första hand avses syfta till att klarlägga förutsättningarna i stort för att tillgodose byggnadsbehovet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

FÖRSVARETS INTENDENTURVERK M. M.

108:o) **Försvarets intendenturverk: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 25, s. 207—210), innebärande en anslagsökning med 1 000 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att förslaget bl. a. innebär att en för centralplaneringen avsedd tjänst för byrådirektör i Ae 25 utbytes mot en tjänst för regementsofficer eller byrådirektör i Ar 25,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för försvarets intendenturverk i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets intendenturverk, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 150 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	300 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	2 665 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 883 000
	Summa kr. 8 000 000

c) till *Försvarets intendenturverk*: *Avlöningar* för budget-
året 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 000 kr.

109:o) *Försvarets intendenturverk*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 26, s. 210), innebärande en anslagsökning med 30 000 kr., varav 20 000 kr. med hänsyn till belastningen och 10 000 kr. för prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets intendenturverk*: *Omkost-
nader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av
570 000 kr.

110:o) *Försvarets intendenturverks anstalter*: *Avlöningar*. I enlighet
med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 27, s. 211—213), innebärande en an-
slagsökning med 500 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för försvarets intenden-
turverks anstalter, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret
1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	10 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	65 000
4. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	2 665 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 480 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	850 000
	Summa kr. 5 100 000

b) till *Försvarets intendenturverks anstalter*: *Avlöningar* för
budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 100 000 kr.

ARMÉFÖRVALTNINGEN M.M.

111:o) **Arméförvaltningen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 28, s. 213—221), innebärande en anslagsökning med 3 000 000 kr., hemställer utskottet, som erinrar om att förslaget bl. a. avser inrättande av tre tjänster för förste byråingenjör i Ae 23, en beställning för förvaltare i Ar 17 och två arvodesbefattningar för pensionerad officer, en i löneklass A: 24 och en i löneklass A: 28,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för arméförvaltningen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för arméförvaltningen, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 550 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	325 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 000
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	400 000
5. Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal, <i>förslagsvis</i>	1 100 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	14 825 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 797 000
	<hr/>
	Summa kr. 34 000 000

c) till *Arméförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 34 000 000 kr.

112:o) **Arméförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 29, s. 221 och 222), innebärande en anslagsökning med 500 000 kr., varvid beaktats att vissa engångsutgifter för innevarande budgetår — beräknade till 165 000 kr. — bortfalla för nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Arméförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kr.

113:o) **Arméförvaltningens anstalter: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 30, s. 222 och 223) innebärande en anslagsökning med 850 000 kr., med hänsyn främst till anslagsbelastningen och inträffade lönehöjningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för arméförvaltningens anstalter, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	125 000
2. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i>	5 100 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	3 525 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 950 000
Summa kr.	10 700 000

b) till *Arméförvaltningens anstalter*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 700 000 kr.

M A R I N F Ö R V A L T N I N G E N

114:o **Marinförvaltningen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 31, s. 223—230), innebärande en anslagsökning med 1 950 000 kr., hemställer utskottet, som erinrar om att förslaget bl. a. avser inrättande av en tjänst för byrådirektör i Ae 25 och två arvodesbefattningar för pensionerad officer i löneklass A: 28, indragning av en beställning för kommandörkapten av 2. graden eller major i Ao 25 samt omvandling av nuvarande militära beställning i Bo 1 för chef för centralplaneringen till militär, civilmilitär eller civil tjänst i Bo 1,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för marinförvaltningen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 450 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	215 000
3. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	220 000
4. Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal, <i>förslagsvis</i>	335 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	8 200 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 680 000
Summa kr.	19 100 000

c) till *Marinförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 19 100 000 kr.

115:o) **Marinförvaltningen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 32, s. 230—232) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 415 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 760 000 kr., varav 219 000 kr. för datamaskiner m. m.

I enlighet med förslag av marinförvaltningen föreslår departementschefen att anslagets delpost för datamaskiner m. m. överföres till ett särskilt anslag. Från det nya anslaget avses även bära bestridas sådana kostnader för blanketter m. m. för ADB-verksamheten, som för närvarande belastar delposten till övriga expenser.

Utskottet tillstyrker, att anslagets delpost för datamaskiner m. m. överföres till ett särskilt anslag. Mot anslagsberäkningen i övrigt och vad departementschefen i samband därmed anfört har *utskottet* icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Marinförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 415 000 kr.

116:o) **Marinförvaltningen: Datamaskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 33, s. 232 och 233) hemställer *utskottet*, under erinran om vad *utskottet* anfört under närmast föregående punkt,

att riksdagen må till *Marinförvaltningen: Datamaskiner m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

FLYGFÖRVALTNINGEN

117:o) **Flygförvaltningen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 34, s. 233—243), innebärande en anslagsökning med 3 500 000 kr., hemställer *utskottet*, som erinrar om att förslaget bl. a. avser inrättande av tjänster för tre byrådirektörer i Ae 27, två byrådirektörer i Ae 25 och en förste byråingenjör i Ae 23 samt tillkomst av en ny beställning för regementsofficer i Ao 25,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för flygförvaltningen i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 500 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	50 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 000
4. Avlöningar till tillfälligt anställd personal	1 400 000
5. Avlöningar till kollektivavtalsanställd personal, <i>förslagsvis</i>	2 900 000
6. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	21 150 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 990 000
Summa kr.	44 000 000

c) till *Flygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 44 000 000 kr.

118:o) **Flygförvaltningen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 35, s. 243 och 244), innebärande en anslagsökning med 90 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att i anslaget inräknats 116 000 kr. för engångsutgifter,

att riksdagen må till *Flygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 490 000 kr.

119:o) **Flygförvaltningen: Datamaskiner m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 36, s. 244 och 245), innebärande en anslagsökning med 200 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygförvaltningen: Datamaskiner m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr.

FÖRSVARETS FÖRVALTNINGSDIREKTION

120:o) **Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 37, s. 245), innebärande en anslagsökning med 20 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets förvaltningsdirektion, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	55 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	19 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	215 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	111 000
Summa kr.	400 000

b) till *Försvarets förvaltningsdirektion*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kr.

121:o) *Försvarets förvaltningsdirektion*: **Omkostnader**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 38, s. 246), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets förvaltningsdirektion*: **Omkostnader** för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kr.

c) *Institutioner m. m.***KRIGSARKIVET**

122:o) **Krigsarkivet**: **Avlöningar**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 39, s. 246 och 247), innebärande en anslagsökning med 86 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	105 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	345 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	259 400
Summa kr.	720 000

b) till *Krigsarkivet*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 720 000 kr.

123:o) **Krigsarkivet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 40, s. 247 och 248), innebärande en anslagsminskning med 25 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att engångsutgifter om 30 700 kr. bortfalla,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 53 000 kr.

124:o) **Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 41, s. 248), innebärande en anslagsökning med 1 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kr.

125:o) **Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 42, s. 248 och 249), innebärande en oförändrad medelsanvisning med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Krigsarkivet: Inredning av vissa arkivaliemagasin* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

ARMÉMUSEUM

126:o) **Armémuseum: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 43, s. 249 och 250), innebärande en anslagsökning med 44 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	135 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 100
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	90 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	138 900
	Summa kr. 375 000

b) till *Armémuseum: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 375 000 kr.

127:o) **Armémuseum: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 44, s. 250 och 251), innebärande en anslagsökning med 14 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armémuseum: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kr.

128:o) **Armémuseum: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 45, s. 251), innebärande en anslagsökning med 3 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 23 000 kr.

MARINMUSEET OCH MODELLKAMMAREN I KARLSKRONA

129:o) **Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 46, s. 251 och 252), innebärande en anslagsökning med 16 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	87 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 000
	<hr/>
	Summa kr. 117 000

Särskilda uppbördsmedel

Inträdesavgifter m. m.	37 000
	<hr/>
	Nettoutgift kr. 80 000

b) till *Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kr.

130:o) **Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 47, s. 253), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 22 000 kr.

131:o) **Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Samlingars konservering m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 48, s. 253), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marinmuseet och modellkammaren i Karlskrona: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kr.

FÖRSVARETS FORSKNINGSANSTALT

132:o) **Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 49, s. 253—259) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66, dels ock till Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 18 200 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 16 000 000 kr.

Försvarets forskningsanstalt har för budgetåren 1964/71 redovisat en långsiktplan, som är anpassad till de kostnadsramar som anvisats av överbefälhavaren. Vissa föreslagna nya forskartjänster erfordras enligt forskningsanstalten för att forskningsverksamheten skall kunna bedrivas enligt de i långsiktplanen angivna riktlinjerna.

Departementschefen anser det alltjämt vara av betydelse att vi har goda resurser på skilda forskningsområden inom militärtekniken. När det gäller den föreslagna utbyggnaden av forskningsanstaltens personella resurser måste dock enligt departementschefen beaktas att tillgången till kvalificerad forskarpersonal är begränsad. Med hänsyn härtill och till den väsentliga utbyggnad av anstaltens forskarpersonal som skett de senaste budgetåren, konstaterar departementschefen, att en totalbedömning av läget ger vid handen att några nya tjänster inte bör inrättas vid forskningsanstalten under nästa budgetår. Ej heller tillstyrkes ett förslag att vissa forskartjänster skall överföras till förevarande anslag från anstaltens forskningsanslag. Däremot beräknar departementschefen medel för sådan överföring av 21 administrativa tjänster. Departementschefen föreslår, att en tjänst för laboratorieförstare eller laborator i Br 1 omregleras till tjänst för forskningschef i Br 3.

Utskottet, som tillstyrker anslagsberäkningen, har icke något att erinra mot vad departementschefen föreslagit och anfört. Detta innebär bl. a., att några nya tjänster icke böra inrättas vid forskningsanstalten under nästa

budgetår men att 21 administrativa tjänster överförs till förevarande anslag från forskningsanslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forskningsanstalt, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 900 000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	19 000
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	8 781 000
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 500 000
		Summa kr. 18 200 000

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 18 200 000 kr.

133:o) **Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 50, s. 259 och 260), innebärande en anslagsökning med 200 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets forskningsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 565 000 kr.

134:o) **Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 51, s. 260 och 261), att dels till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 43 300 000 kr., dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet får läggas ut inom en kostnadsram av 6 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 37 000 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Under forskningsanstaltens avlöningsanslag har jag beräknat medel för 21 administrativa tjänster, vilka anstalten föreslagit skola överföras till nämnda anslag. Härigenom minskar utgifterna under förevarande anslag med ca 610 000 kr.

Med hänvisning till vad jag anfört vid behandlingen av forskningsanstaltens avlöningsanslag föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 43,3 (+ 6,3) milj. kr. Jag räknar härvid med att verksamheten under anslaget skall få ungefär samma omfattning som den har under innevarande budgetår. Liksom för innevarande budgetår bör inhämtas medgivande att materielbeställningar under nästa budgetår utläggas med visst belopp utöver anvisade medel. Såsom anstalten föreslagit bör beloppet bestämmas till 6 milj. kr.»

Utskottet. Med erinran om vad utskottet anfört under punkten 132 i det föregående tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 43 300 000 kr.;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medge att därutöver beställningar av materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet får läggas ut inom en kostnadsram av 6 000 000 kr.

135:o) **Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 52, s. 261), innebärande en anslagsminskning med 200 000 kr. med hänsyn till förefintlig obunden reservationsbehållning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kr.

FÖRSVARETS RADIOANSTALT

136:o) **Försvarets radioanstalt: Avlöningar. Försvarets radioanstalt: Omkostnader. Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkterna E 53—55, s. 262) att för budgetåret 1965/66 anvisa dels till Försvarets radioanstalt: Avlöningar ett förslagsanslag av 16 700 000 kr., dels till Försvarets radioanstalt: Omkostnader ett förslagsanslag av 3 492 000 kr., dels ock till Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel ett reservationsanslag av 4 350 000 kr.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag ökas anslagen med respektive 2 000 000, 142 000 och 600 000 kr. Motiven för Kungl. Maj:ts ställningstaganden har redovisats i en särskild promemoria.

Utskottet, som tagit närmare del av motiven rörande här ifrågavarande medelsäskanden, har icke funnit något vara att erinra mot beräkningen av anslagen för försvarets radioanstalt eller mot i samband därmed framlagda förslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1965/66 anvisa

a) till *Försvarets radioanstalt: Avlöningar* ett förslagsanslag av 16 700 000 kr.;

b) till *Försvarets radioanstalt: Omkostnader* ett förslagsanslag av 3 492 000 kr.;

c) till *Försvarets radioanstalt: Anskaffning och underhåll av materiel* ett reservationsanslag av 4 350 000 kr.

MILITÄRPSYKOLOGISKA INSTITUTET

137:o) **Militärpsykologiska institutet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 56, s. 262—264), innebärande en anslagsökning med 114 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för militärpsykologiska institutet, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	25 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	14 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	255 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	373 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	232 000
	Summa kr. 899 000

b) till *Militärpsykologiska institutet: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 899 000 kr.

138:o) **Militärpsykologiska institutet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 57, s. 264), innebärande en anslagsökning med 27 000 kr., varav ett engångsbelopp av 24 000 kr. för vissa kostnader för arbetet med befattningsanalyser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärpsykologiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 177 000 kr.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN

139:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 58, s. 264—266), innebärande en anslagsökning med 105 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för centrala värnpliktsbyrån, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	220 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	125 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 340
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	520 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	482 660

Summa kr. 1 350 000

b) till *Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 350 000 kr.

140:o) **Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 59, s. 266 och 267), innebärande en anslagsminskning med 35 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att i det föreslagna anslaget ingår ett engångsbelopp om 31 000 kr. för viss maskinanskaffning,

att riksdagen må till *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 495 000 kr.

MILITÄRMUSIKEN

141:o) **Militärmusiken: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 60, s. 267 och 268), innebärande en anslagsökning med 1 000 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för militärmusiken, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	7 525 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	17 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 200 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 958 000
	Summa kr. 13 700 000

b) till *Militärmusiken*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 700 000 kr.

142:o) **Militärmusiken: Reseersättningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 61, s. 268 och 269), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärmusiken: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 640 000 kr.

143:o) **Militärmusiken: Materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 62, s. 269), innebärande en anslagsökning med 65 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärmusiken: Materiel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 225 000 kr.

FÖRSVARETS PERSONALVÅRD

144:o) **Försvarets personalvård: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 63, s. 269—272) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarets personalvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1965/66 dels ock till Försvarets personalvård: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 960 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 705 000 kr.

Nuvarande personalvårdsorganisation tillkom genom beslut vid 1959 års riksdag (prop. 1959: 110; SU 98; rskr. 253). Organisationen har sedan efter hand utbyggts såväl när det gäller ledningsorganet — försvarsstabens personalvårdsbyrå — som i fråga om konsulenter och assistenter vid staber och förband.

Departementschefen föreslår, att för personalvårdsbyråns centralavdelning skall tillkomma en tjänst för stabskonsulent i Ae 21 och en arvodesbefattning i A: 18 för pensionerad underofficer. För byråns undervisningsavdelning föreslås en ny arvodesbefattning i A: 24 för pensionerad officer.

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag under förevarande punkt och hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets personalvård, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	62 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	70 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	143 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 035 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	650 000
Summa kr.	1 960 000

b) till *Försvarets personalvård*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 960 000 kr.

145:o) **Försvarets personalvård: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 64, s. 272 och 273), innebärande en anslagsökning med 30 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets personalvård: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 280 000 kr.

d) *Utbildningsanstalter m. m.*

FÖRSVARSHÖGSKOLAN

146:o) **Försvvarshögskolan: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 65, s. 273 och 274), innebärande en anslagsökning med 60 000 kr., varav 16 000 kr. för arvoden till föreläsare m. fl., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvvarshögskolan, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	170 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	35 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	126 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	22 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	106 600
	Summa kr. 460 000

b) till *Försvarshögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 460 000 kr.

147:o) **Försvarshögskolan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 66, s. 274 och 275), innebärande en anslagsökning med 10 000 kr., varav 5 500 kr. för engångsutgifter för inventarier, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 142 000 kr.

MILITÄRHÖGSKOLAN

148:o) **Militärhögskolan: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 67, s. 275—277), innebärande en anslagsökning med 510 000 kr., hemställer utskottet, under erinran att förslaget bland annat avser inrättande av en personlig tjänst för forskningschef i Bo 3 vid militärhögskolan,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för militärhögskolan i enlighet med vad i statsrådsprotokollet föreslagits;

b) fastställa följande avlöningsstat för militärhögskolan, att tillämpas t. v. fr. o m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 770 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	110 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	350 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	450 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 320 000
	Summa kr. 4 000 000

c) till *Militärhögskolan: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kr.

149:o) **Militärhögskolan: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 68, s. 277 och 278), innebärande en anslagsökning med 190 000 kr., varav 120 000 kr. för utrustning till militärhögskolans fysiklaboratorium, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 670 000 kr.

150:o) **Militärhögskolan: Övningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 69, s. 278), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärhögskolan: Övningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.

151:o) **Militärhögskolan: Militärhistorisk forskning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 70, s. 279), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Militärhögskolan: Militärhistorisk forskning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

FÖRSVARETS LÄROVERK

152:o) **Försvarets läroverk: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 71, s. 279 och 280), innebärande en anslagsökning med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	732 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	9 020
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	605 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	453 980

Summa kr. 1 800 000

b) till *Försvarets läroverk: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kr.

153:o) **Försvarets läroverk: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 72, s. 280 och 281), innebärande en anslagsökning med 80 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kr.

FÖRSVARETS BREVSKOLA

154:o) **Försvarets brevskola: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 73, s. 281—283), innebärande en anslagsökning med 45 000 kr., varvid bl. a. räknats medel för en ny arvodesbefattning i A: 18 för pensionerad underofficer, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	56 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	9 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	110 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	97 000
	<hr/>
	Summa kr. 290 000

b) till *Försvarets brevskola: Avlöningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kr.

155:o) **Försvarets brevskola: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 74, s. 283), innebärande en anslagsökning med 5 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarets brevskola: Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kr.

156:o) **Vidareutbildning av viss civil personal.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 75, s. 284), innebärande en anslagsökning med 100 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vidareutbildning av viss civil personal* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

157:o) **Kurser i arbetarskydd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 76, s. 285), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Kurser i arbetarskydd* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kr.

158:o) **Bidrag till social verksamhet m.m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 77, s. 285), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till social verksamhet m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kr.

159:o) **Förslagsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 78, s. 286), innebärande en anslagsökning med 20 000 kr., utgörande beräknad kostnad för belöningar till värnpliktiga enligt i huvudsak samma regler som nu gälla endast för de anställda, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förslagsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kr.

e) *Materielanskaffning m. m.*

160:o) **Vissa signalförbindelser m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 79, s. 286—289) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar av vissa signalförbindelser m. m. inom en kostnadsram av 25 845 000 kr., dels till Vissa signalförbindelser m. m. för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 050 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 11 000 000 kr.

Den verksamhet som regleras av förevarande anslag bedrivs i enlighet med en av överbefälhavaren upprättad långsiktsplan. Vissa strategiskt viktiga signalförbindelser m. m. anskaffas och iordningställes härvid genom flygförvaltningens försorg medan viss signalskyddsmateriel anskaffas av arméförvaltningen. Med hänsyn härtill föreslår departementschefen att anskaffningen av signalskyddsmateriel skall regleras över ett särskilt anslag med benämningen Signalskyddsmateriel.

Förevarande anslag, som sålunda föreslås uteslutande avse utbyggnad, drift och underhåll av vissa strategiskt viktiga signalförbindelser m. m., anser departementschefen för nästa budgetår böra uppföras med 10 050 000 kr., innebärande en minskning med 950 000 kr. Kostnadsramen för beställningsbemyndigandet föreslås bestämmas till 25 845 000 kr. Bemyndigandebeloppet har bestämts med utgångspunkt i att det bl. a. skall täcka samtliga återstående kostnader för utbyggnad av signalförbindelser för två anläggningar.

Bemyndigandeskulden den 30 juni 1965 beräknas enligt hittills meddelade beslut komma att uppgå till 18 950 000 kr., varav 2 435 000 kr. hänförs till anskaffning av signalskyddsmateriel. Sistnämnda belopp anses böra täckas genom medelsanvisning under anslaget Signalskyddsmateriel.

Utskottet tillstyrker, att kostnaderna för av arméförvaltningen anskaffad signalskyddsmateriel utbrytas ur förevarande anslag och bestridas av ett nytt anslag, Signalskyddsmateriel. Den verkställda beräkningen av förstnämnda anslag synes böra godtagas. Ej heller har utskottet något att erinra mot att kostnadsramen för beställningsbemyndigandet bestämmes till 25 845 000 kr.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar av vissa signalförbindelser m. m. inom en kostnadsram av 25 845 000 kr.;

b) till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 10 050 000 kr.

161:o) **Signalskyddsmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 80, s. 289) och under erinran om att anslagets belopp har bestämts med utgångspunkt i att systemet med beställningsbemyndigande icke skall tillämpas för anslaget samt om vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Signalskyddsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 290 000 kr.

162:o) **Anskaffning av fortifikatorisk materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 81, s. 289 och 290), innebärande en anslagsökning med 400 000 kr., varav 300 000 kr. för ökad anskaffningstakt för viss inredningsmateriel i befästningar och 100 000 kr. för prisstegringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av fortifikatorisk materiel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kr.

163:o) **Anskaffning av krigskartor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 82, s. 290), innebärande en anslagsökning med 200 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kr.

164:o) **Årskostnader för industriell krigsberedskap. Engångskostnader för industriell krigsberedskap.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna E 83 och E 84, s. 290—292), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1965/66 anvisa

a) till *Årskostnader för industriell krigsberedskap* ett förslagsanslag av 800 000 kr.;

b) till *Engångskostnader för industriell krigsberedskap* ett reservationsanslag av 3 300 000 kr.

165:o) **Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 85, s. 292 och 293), innebärande en anslagsökning med 200 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnads- och reparationsberedskapen: Övningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

166:o) **Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 86, s. 293 och 294), innebärande en anslagsökning med 100 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnads- och reparationsberedskapen: Materiel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kr.

f) Värnpliktskostnader m. m.

167:o) **Inskrivningskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 87, s. 294 och 295), innebärande en anslagsökning med 700 000 kr. med hänsyn främst till försöksverksamhet och undersökningar i samband med 1964 års inskrivnings- och personalredovisningsutredning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inskrivningskostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kr.

168:o) **Vissa specialundersökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 88, s. 295), innebärande en anslagsökning med 50 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kr.

169:o) **Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 89, s. 295 och 296), innebärande en anslagsminskning med 200 000 kr. på grund av belastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reseersättningar till värnpliktiga m. fl.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 15 500 000 kr.

170:o) **Soldathemsverksamhet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 90, s. 296), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Soldathemsverksamhet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

171:o) **Fritidsverksamhet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 91, s. 296 och 297), innebärande en anslagsökning med 150 000 kr., varav 80 000 kr. för fritidsundervisning, 12 000 kr. för allmän föreläsningssverksamhet, 37 000 kr. för förbandsbibliotek, 1 000 kr. för inredning av fritidslokaler m. m. och 20 000 kr. för förstärkning av vissa lägerkassor med hänsyn till förbandsnämndernas verksamhet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fritidsverksamhet m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 850 000 kr.

g) *Fastighetskostnader*

172:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 92, s. 298) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kr.

173:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 93, s. 298) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kr.

174:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 94, s. 298) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 264 000 kr.

175:o) **Borttagande av pansarhinder m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 98, s. 300), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Borttagande av pansarhinder m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

h) Bidrag till frivilliga organisationer m.m.

176:o) **Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 99, s. 300 och 301) att till ifrågakarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 925 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 800 000 kr.

Departementschefen föreslår, att anslaget för nästa budgetår beräknas till 4 925 000 kr., varav 1 520 000 kr. för förnödenheter. Därvid räknar departementschefen med en höjning av bidraget till befälsutbildningsrörelsen med 105 000 kr., till Flygvapenföreningarnas riksförbund med 10 000 kr. och till Svenska brukshundklubben med 12 000 kr. Vidare föreslås en minskning med 2 000 kr. av medlen till Sveriges kvinnliga bilkårers riksförbund.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast följande punkt tillstyrker utskottet den äskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 4 925 000 kr.

177:o) **Lottaorganisationen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 100, s. 301 och 302) att till ifrågakarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 850 000 kr.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Holmberg* (I: 265) och den andra inom andra kammaren av fröken *Wetterström m. fl.* (II: 325), hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Lottaorganisationen för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 131 600 kr.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen II: 325.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 700 000 kr.

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget ökas med 431 600 kr. Av beloppet beräknas 193 600 kr. för löne- och prisstegringar samt 190 000 kr. för ökad utbildning och 48 000 kr. för förnödenheter m. m.

Överstyrelsen för Riksförbundet Sveriges lottakårer hemställer om en anslagsökning med lägst 1 230 000 kr., varav 40 000 kr. för administration och upplysningsverksamhet, 970 300 kr. för utbildning samt 219 700 kr. för förnödenheter m. m. Äskandet avser rekrytering och utbildning av A- och B-personal, avtalsbunden med krigsmakten, och grundar sig för A-personal på behovsuppgifter från försvarsgrenscheferna.

Departementschefen föreslår, att anslaget höjes med 150 000 kr.

Utskottet. Lottaorganisationen utbildar på liknande sätt som hemvärnet och de organisationer, för vilka bidrag anvisas under anslagen Frivilliga befälsutbildningsrörelsen, Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig och Frivilliga djursjukvården i krig, personal för befattningar i krigsorganisationen.

Det har tidigare framhållits, att den frivilliga försvarsverksamheten i Sverige har en omfattning, som torde sakna motsvarighet i flertalet andra länder. Det försvarsintresse, som kommer till uttryck i denna verksamhet, är ägnat att stärka den allmänna försvarsviljan. Frivilligorganisationerna ge därutöver ett tillskott till vår försvarskraft, som är betydande i förhållande till kostnaderna. Genom i organisationernas regi bedriven rekrytering och utbildning av kvinnlig personal till olika befattningar vid krigsförbanden kan sålunda ett stort antal värnpliktiga frigöras och placeras i andra befattningar.

Riksdagen har tidigare understrukit betydelsen av denna frivilliga försvarsverksamhet och senast förra året uttalat, att hänsyn härtill borde tagas vid beräkningen av anslagen under fjärde huvudtiteln.

Ökade kostnader i förening med minskade möjligheter att på frivillig väg täcka medelsbehovet ha gjort att organisationerna i fråga i större utsträckning än tidigare blivit beroende av statsmedel. I anslutning härtill må framhållas att det under senare år icke varit möjligt att rekrytera och utbilda A- och B-personal i den omfattning, som svarar mot krigsmaktens behov. Svårigheterna härvidlag sammanhånga med otillräcklig medelsanvisning. Särskilt gäller detta Sveriges lottakårer och Svenska blå stjärnan.

För nästa budgetår ha de frivilliga organisationerna hemställt om bidrag med totalt 11 milj. kr. Överbefälhavaren har ansett sig inom den givna ramen kunna tillstyrka 9,8 milj. kr., medan Kungl. Maj:ts stannat vid ett belopp av 9,425 milj. kr.

Mot bakgrunden av det anförda skulle det i och för sig vara motiverat att för nästa budgetår öka medelstilledningen till de frivilliga försvarsorganisationerna utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet vill emellertid erinra om att enligt direktiven till 1960 års värnpliktsutredning har utredningen att belysa möjligheterna att med hänsyn

till totalförsvarets behov samordna hemvärnets och de frivilliga försvarsorganisationernas utbildning och verksamhet i förhållande till ordinarie utbildning av värnpliktspersonal. Enligt vad utskottet inhämtat kommer utredningen att i höst påbörja behandlingen av denna fråga. Med hänsyn härtill anser utskottet sig inte nu böra föreslå ändringar i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag beträffande äskade medelsanvisningar till de frivilliga försvarsorganisationerna. Härav följer, att utskottet avstyrker motionerna I: 265 och II: 325.

Med avseende å nu förevarande punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I:265 och II:325, såvitt nu är i fråga, till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 1 850 000 kr.

178:o) **Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 101, s. 302), innebärande en anslagsökning med 10 000 kr., får utskottet — under hänvisning till vad utskottet anfört under närmast föregående punkt — hemställa,

att riksdagen må till *Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kr.

179:o) **Frivilliga djursjukvården i krig.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 102, s. 302 och 303) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kr.

Vidare har i de förenämnda båda likalydande motionerna I: 265 av herr *Holmberg* och II: 325 av fröken *Wetterström m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte till Frivilliga djursjukvården i krig för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 61 300 kr.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen II: 325.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kr.

Överbefälhavaren föreslår, att anslaget ökas med 36 300 kr. Av beloppet beräknas 3 300 kr. för löne- och prisstegringar, 4 500 kr. för administration och 28 500 kr. för utbildning.

Centralstyrelsen för Svenska blå stjärnan hemställer om en ökning med 60 500 kr. under framhållande av att nu utgående anslag bl. a. inte täcker utbildningskostnaderna för den personal som utbildas för krigsmakten.

Departementschefen föreslår, att anslaget ökas med 10 000 kr. och alltså uppföres med 35 000 kr., varav 5 300 kr. för förnödenheter. Med ett anslag av denna storlek bör det enligt departementschefens mening vara möjligt

att bedriva utbildning i den omfattning som erfordras för att ersätta avgången av personal i arméns krigsorganisation.

Utskottet. Under hänvisning till vad utskottet anfört under punkten 177 finner utskottet sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning. Härav följer, att motionerna I: 265 och II: 325, såvitt nu är i fråga, avstyrkas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 265 och II: 325, såvitt nu är i fråga, till *Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kr.

180:o) **Frivilliga skytteväsendet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 103, s. 303 och 304) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 325 000 kr.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Harald Pettersson m. fl.* (I: 367) och den andra inom andra kammaren av herrar *Börjesson* i Glömminge och *Johansson* i Dockered (II: 429), hemställts att riksdagen måtte till Frivilliga skytteväsendet för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 928 000 kr.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen I: 367.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 200 000 kr.

Överbefälhavaren föreslår med anledning av äskanden från organisationerna, att anslaget höjes med 124 300 kr.

Skytteförbundens överstyrelse hemställer, att statsbidraget ökas med 728 000 kr.

Det är viktigt, framhåller departementschefen, att skjutbanorna hålls i sådant skick att säkerheten inte eftersätts. Anslaget bör bl. a. med hänsyn härtill räknas upp ungefär så mycket som överbefälhavaren föreslagit eller med 125 000 kr. Anslaget bör alltså uppföras med 2 325 000 kr.

Utskottet. Förevarande anslag höjdes för innevarande budgetår med 100 000 kr. För nästa budgetår föreslås nu en ytterligare uppräknig med 125 000 kr. med hänsyn bl. a. till vikten av att skjutbanorna hållas i sådant skick, att säkerheten icke eftersättes. På grund härav och då det äskade anslaget i stort sett överensstämmer med vad överbefälhavaren förordad finner utskottet icke anledning frånga Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning. De föreliggande motionerna avstyrkas alltså.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 367 och II: 429, till *Frivilliga skytteväsendet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 2 325 000 kr.

181:o) **Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt E 104, s. 304) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 360 000 kr.

Utskottet. Bidrag till den av Centralförbundet Folk och Försvar bedrivna verksamheten är för innevarande budgetår anvisat under en särskild anslagspost om 320 000 kr. under anslaget Försvarsupplysning. Utskottet har icke något att erinra mot att ifrågavarande bidrag i likhet med vad som gäller andra bidrag till icke statlig verksamhet redovisas för sig. Utskottet tillstyrker alltså, att fr. o. m. nästa budgetår ett särskilt anslag uppföres för ändamålet. Anslagsberäkningen, innebärande en ökning med 40 000 kr., synes böra godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 360 000 kr.

182:o) **Understöd åt vissa föreningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 105, s. 305), innebärande en av pris- och lönestegringar föranledd anslagshöjning med 12 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 104 000 kr.

i) Bidrag och ersättningar till enskilda

183:o) **Familjebidrag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 106, s. 305 och 306), innebärande en anslagsökning med 1 milj. kr., hemställer utskottet, under erinran om att anslaget beräknats med utgångspunkt i ifrågakommande antal tjänstgöringsdagar och anslagsbelastningen under föregående budgetår,

att riksdagen må till *Familjebidrag* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 43 000 000 kr.

184:o) **Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 107, s. 306 och 307), innebärande en anslagsökning med 50 000 kr., motsvarande de beräknade

årliga kostnaderna för ersättningar för skada å fiske till följd av militär verksamhet m. m., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vissa ersättningar i anledning av skador vid militär verksamhet m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 250 000 kr.

185:o) **Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 108, s. 307), innebärande en anslagsökning med 800 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring m. m.*, för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 13 800 000 kr.

186:o) **Omskolning av i militärtjänst skadade.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 109, s. 307), innebärande en anslagsminskning med 100 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Omskolning av i militärtjänst skadade* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

j) Övriga ändamål

187:o) **Försvarsupplysning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 110, s. 308), innebärande en anslagsminskning med 310 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om vad utskottet anfört under punkten 181 i det föregående,

att riksdagen må till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 440 000 kr.

188:o) **Publikations- och blankettryck.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 111, s. 308), innebärande en anslagsökning med 100 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Publikations- och blankettryck* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 4 100 000 kr.

189:o) **Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 112, s. 309), innebärande en anslagsökning med 100 000 kr. på grund av ökade beredskapskostnader till följd av beräknad minskad sysselsättning 1964/65 samt kostnadsökningar på grund av allmänna fördyringar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bestridande av beredskapskostnader vid försvarets fabriksverk* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kr.

190:o) **Ersättning för automobilskatt.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 113, s. 309 och 310), innebärande en anslagsminskning med 200 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för automobilskatt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 900 000 kr.

191:o) **Ersättning för rustning och rotering.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 114, s. 310), innebärande en med 5 000 kr. minskad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för rustning och rotering* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kr.

192:o) **Täckande av vissa medelsbrister.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 115, s. 310), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Täckande av vissa medelsbrister* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kr.

193:o) **Engångsanskaffning av hanteringsmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt E 116, s. 310 och 311) hemställer utskottet, under erinran om att anslaget avses för engångsanskaffning av hanteringsmateriel för det nya intendenturförrådet i Filipstad,

att riksdagen må till *Engångsanskaffning av hanteringsmateriel* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 650 000 kr.

Flygtekniska försöksanstalten

194:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt F 1, s. 312—317) att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66, dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 7 550 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 7 900 000 kr.

För innevarande budgetår har till avlöningar och omkostnader vid flygtekniska försöksanstalten anvisats sammanlagt 10 850 000 kr. Därav beräknas 9 550 000 kr. återdebiteras anstaltens uppdragsgivare och tillgodoföras anstaltens inkomstsida. Mellanskillnaden, 1 300 000 kr., är den s. k. netto-

utgiften, som bestämmer anstaltens utrymme för egen forskning. För nästa budgetår beräknar styrelsen för försöksanstalten att inkomsten av beställningar kommer att uppgå till 6 800 000 kr., varav flygförvaltningen och Saab förväntas svara för 5 300 000 kr. och övriga beställare för 1 500 000 kr. Inkomsterna beräknas sålunda minska med 2 750 000 kr. Styrelsen anser att verksamheten vid försöksanstalten, trots den beräknade nedgången i inkomsterna, i avvaktan på slutligt ställningstagande till försöksanstaltens framtida utformning skall bibehållas vid nuvarande nivå och föreslår därför att nettoutgiften ökas med 2 900 000 kr. till 4 200 000 kr.

Försöksanstaltens verksamhet har under senare år dominerats av beställningsarbeten för flygvapnet. Departementschefen bedömer att beställningsvolymen för försvaret i framtiden kommer att minska väsentligt och föreslår därför att en utredning tillsättes för att närmare undersöka frågan om den framtida inriktningen och omfattningen av försöksanstaltens verksamhet. Departementschefen anser nödvändigt att anstaltens verksamhet redan fr. o. m. nästa budgetår minskas i större omfattning än styrelsen föreslagit. Antalet anställda måste enligt departementschefen begränsas till högst ca 250 vid ingången av budgetåret 1965/66. Ytterligare begränsningar anses bli erforderliga härefter.

Inkomsterna av beställningar under nästa budgetår bör enligt departementschefen beräknas till 8,5 milj. kr. Härvid beräknas inkomsterna av beställningarna för flygvapnet till 7,5 milj. kr. och från övriga beställare till 1 milj. kr.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit har försöksanstaltens verksamhet under senare år dominerats av beställningsarbeten för flygvapnet. Då beställningsvolymen för försvaret kan förväntas minska väsentligt i framtiden, anser utskottet i likhet med departementschefen befogat, att den av försöksanstalten väckta frågan om den framtida inriktningen och omfattningen av försöksanstaltens verksamhet blir föremål för närmare undersökning. Enligt vad utskottet inhämtat beräknas utvecklings- och forskningsarbetet för flygplanprojektet Viggen komma att medföra övertids- och skiftesarbete under innevarande och större delen av nästa budgetår. Med hänsyn härtill och i avvaktan på resultatet av ifrågavarande utredning anser utskottet skäl tala för att man icke nu vidtager en så avsevärd personalreducering, som departementschefen aviserat.

Den av departementschefen verkställda anslagsberäkningen bör godtagas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas t. v. fr. o. m. budgetåret 1965/66:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	348 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	21 300
3. Avlöningar till extra tjänstemän och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	1 500 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	3 230 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 450 700
	<hr/>
Summa kr.	7 550 000

b) till *Flygtekniska försöksanstalten*: Avlöningar för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 7 550 000 kr.

195:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt F 2, s. 317 och 318), innebärande en anslagsminskning med 700 000 kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 2 250 000 kr.

196:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt F 3, s. 318 och 319), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten*: *Utrustning* för budgetåret 1965/66 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kr.

Diverse

197:o) **Reglering av prisstegringar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt G 1, s. 320—322), innebärande oförändrat anslag, hemställer utskottet, under erinran om att för prisregleringen såvitt avser budgetåren 1962/64 ha tagits i anspråk respektive 65,2 och 63,3 milj. kr.,

att riksdagen må till *Reglering av prisstegringar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett anslag av 100 000 000 kr.

198:o) **Beredskapsstyrka för FN-tjänst.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt G 2, s. 322—324) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

Efter förslag i prop. 1964: 81 har riksdagen beslutit, att en svensk beredskapsstyrka för FN-tjänst skall organiseras (SU 65; rskr. 177). Styrkan,

som skall vara sammansatt av frivilliga, skall med kort varsel kunna ställas till FN:s förfogande.

De årliga kostnaderna för rekrytering, utbildning och organisation av en svensk beredskapsstyrka för FN-tjänst enligt de riktlinjer som angavs i prop. 1964: 81 ansågs vid tidpunkten för propositionens avlämnande kunna uppskattas till 4,5 milj. kr. I beloppet ingick även kostnaderna för verksamheten vid arméstabens FN-avdelning. I huvudsak motsvarande kostnader i samband med tidigare svenska FN-styrkor m. m. verksamhet har sedan våren 1962 belastat det under fjärde huvudtiteln anvisade reservationsanslaget Kostnader för svenska FN-styrkor m. m. (jfr prop. 1961: 145; SU 114; rskr. 283). I prop. 1964: 81 förutsattes att även kostnaderna för i propositionen föreslagna åtgärder t. v. skulle få bestridas från nyssnämnda anslag.

Medel för täckande av de årliga kostnaderna för rekrytering, utbildning och organisation av en svensk beredskapsstyrka för FN-tjänst enligt de riktlinjer som angavs i prop. 1964: 81 samt för verksamheten vid arméstabens FN-avdelning bör enligt departementschefens mening fr. o. m. nästa budgetår anvisas under ett särskilt förslagsanslag, benämnt Beredskapsstyrka för FN-tjänst. Departementschefen uppskattar medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 5 milj. kr. Huvuddelen av kostnaderna hänfö sig till utbildningsverksamheten. Ca 650 000 kr. utgör kostnader för FN-avdelningen.

Departementschefen påpekar, att det föreslagna anslaget förutsattes utslutande skola belastas med kostnader för FN-beredskapsstyrkans uppsättande m. m. inom Sverige. I vilken ordning kostnaderna för beredskapsstyrkans verksamhet vid en insats utom Sverige skall bestridas förutsattes få prövas i samband med ett insatsbeslut.

Utskottet tillstyrker, att här ifrågavarande kostnader fr. o. m. nästa budgetår anvisas under ett särskilt förslagsanslag. Mot den äskade medelsanvisningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Beredskapsstyrka för FN-tjänst* för budgetåret 1965/66 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETFOND

199:o) **Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (s. 325), innebärande medelsanvisning för fullföljande av tillbyggnad av kontorshus vid försöksanstalten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid flygtekniska försöksanstalten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 360 000 kr.

Försvarets fonder

FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND

Kasernbyggnaders delfond

200:o) **Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt A 1, s. 326—328), enligt vilket beräknats 200 000 kr. för bestridande av vissa merkostnader för äldre byggnadsarbeten vid försvarets radioanstalt, 2,3 milj. kr. för slutförande av arbeten med intendenturförråd i Filipstad och 5,7 milj. kr. för vissa byggnadsåtgärder för de militärområdesstaber som skola organiseras i Kristianstad, Strängnäs och Boden, hemställer utskottet, under erinran om att anslaget minskar med 1 860 000 kr. samt att medel för byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt föreslås anvisas under ett investeringsanslag under en särskild delfond, Försvarets forskningsanstalts delfond,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 8 140 000 kr.

201:o) **Byggnadsarbeten för armén.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 2, s. 328—338) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 47 450 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 45 500 000 kr.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 58 700 000 kr., varav 1 500 000 kr. förutsätts falla utanför försvarets kostnadsram, och avses för byggnadsföretag enligt följande.

	Kostnad
1. Utbyggnad av motorområde m.m. vid P 6	2 100 000
2. Nybyggnad av smörj- och servicehall m. m. å Rinkaby skjutfält	1 150 000
3. Nybyggnad av matinrättningsbyggnad och värmecentral m. m. vid P 7 i Ystad	4 000 000
4. Nybyggnad av kasernbyggnad m. m. vid I 5	3 150 000
5. Nybyggnad av vakt- och arrestbyggnad vid I 5	480 000
6. Nybyggnad av marketenteri vid I 14	1 000 000
7. Nybyggnad av matinrättningsbyggnad och värmecentral m. m. vid I 21	2 500 000
8. Utbyggnad av motorområde vid I 21	2 000 000
9. Nybyggnad av matinrättnings- och marketenteribyggnad samt värmecentral m. m. vid P 4	4 000 000

	Kostnad
10. Nybyggnad av matsalsbyggnad å skjutfältet i Kråk.....	500 000
11. Nybyggnad av vägport m. m. vid T 2	900 000
12. Utbyggnad m. m. för krigsskolan vid Karlberg	650 000
13. Nybyggnad av övningshall med lektionssalar m. m. vid P 1....	1 300 000
14. Nybyggnad av övningshall med lektionssalar m. m. vid P 10...	1 300 000
15. Nybyggnad av matinrättning m. m. vid I 2	1 300 000
16. Nybyggnad av smörj- och tvätthall vid I 3	700 000
17. Utbyggnad av läger vid Trängslet	6 000 000
18. Utbyggnad för värmeförsörjningen vid I 19	300 000
19. Nybyggnad av kanslihus, två kaserner samt marketenteri- och underbefälsmäss vid I 20.....	7 940 000
20. Utbyggnad för bandkanonutbildning vid A 8	2 000 000
21. Utbyggnad av motorområde vid arméns jägarskola	1 200 000
22. Nybyggnad av skjutbana vid P 18	375 000
23. Tillbyggnad av pjäshall vid Lv 2	200 000
24. Förråd för utbildningsammunition	1 000 000
25. Krigsförråd	8 300 000
26. Diverse smärre byggnadsföretag	3 090 000
27. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64	1 265 000
Summa kr.	58 700 000

Departementschefen har anfört följande.

»Fortifikationsförvaltningen har i sina äskanden tagit upp ifrågavarande anslag till 58,7 milj. kr. Ämbetsverket har därvid förutsatt att 1,5 milj. kr. beräknas utanför ramen för det militära försvaret för ytterligare kompen- sation för merkostnader i samband med K 4 flyttning. Som jag tidigare an- fört bör emellertid ställning icke nu tagas till hur stort tillägg som skall utgå för denna kompen- sation. Med hänsyn till den stora behållning som vid ingången av innevarande budgetår fanns på förevarande anslag samt till önskvärdheten av att bereda ytterligare utrymme för av chefen för armén i olika sammanhang framförda önskemål om ytterligare medel för kasern- reoveringar vid arméns truppförband — en fråga till vilken jag torde få återkomma i annat sammanhang — bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 47 450 000 kr.

Av dessa medel erfordras ca 20 milj. kr. för fortsatta arbeten på ett antal under tidigare budgetår anmälda byggnadsarbeten av betydande omfatt- ning. Medel erfordras sålunda under nästa budgetår för slutförande av nybyggnad av matinrättningsbyggnad m. m. för krigsskolan vid Karlberg samt för fortsatt utbyggnad av läger för artilleriskjutskolan vid Älvdalens skjutfält. Vidare erfordras medel för fortsatt utbyggnad av motorområden vid P 6 och arméns jägarskola samt för nybyggnad av matinrättningsbygg- nad och värmecentral vid I 21. Vid I 20 erfordras jämväl ytterligare medel för uppförande av ersättningsbyggnader för K 4 kasernetablissemnt.

Medel bör vidare beräknas för bl. a. påbörjande av matinrättningsbyggnad- der och värmecentral vid I 2, P 4 och P 7 samt för nybyggnad av kasern-

byggnad m. m. vid I 5 och övningshall med lektionssalar vid P 1 och P 10. Medel bör även beräknas för nybyggnad av förråd för utbildningsammunition och fortsatt utbyggnad av krigsförråd ävensom för påbörjande av övriga av fortifikationsförvaltningen föreslagna byggnadsarbeten och för att fortsätta arbeten som påbörjats under tidigare budgetår.

Jag får i detta sammanhang anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 20 oktober 1961 uppdragit åt dåvarande armétygförvaltningen att i samråd med fortifikationsförvaltningen, marinförvaltningen, flygförvaltningen och sprängämnesinspektionen *dels* verkställa genomgång av befintliga ammunitionsförråd inom försvaret och därvid efter angelägenhetsgrad med hänsyn till bedömda risker ur säkerhetssynpunkt uppgöra förteckning över förråd, beträffande vilka åtgärder är erforderliga för att efterkomma de i 7 § kungörelsen den 24 maj 1957 (nr 232) med vissa bestämmelser rörande explosiva varor för försvarets behov m. m. uppställda kraven i fråga om säkerhet vid ammunitionens förvaring och handhavande, *dels ock* uppskatta kostnaderna för erforderliga åtgärder. Till åtlydnad härav har armétygförvaltningen i skrivelse den 15 april 1964 överlämnat en genom ämbetsverkets försorg verkställd utredning beträffande förrådshållning av ammunition vid försvaret. Enligt en vid utredningen fogad sammanställning av kostnaderna för nybyggnad av förråd för ammunition för att eliminera riskerna ur säkerhetssynpunkt uppgår dessa till ca 126 milj. kr., varav 11,3 milj. kr. på kasernbyggnaders delfond och 107,7 milj. kr. på befästningars delfond, vartill kommer 7 milj. kr. på anslag under driftbudgeten. Inom kostnadsramen för myndigheternas långsiktsplaner för budgetåren 1964/71 har för ifrågavarande ändamål beräknats 6,57 milj. kr. på kasernbyggnaders delfond och 44,17 milj. kr. på befästningars delfond. Investeringsbehovet utöver ifrågavarande långsiktsplan utgör således 4,8 milj. kr. på kasernbyggnaders delfond, 63,53 milj. kr. på befästningars delfond och 7 milj. kr. på anslag under driftbudgeten.

Det är enligt min mening nödvändigt att energiska åtgärder vidtas för att minska riskerna vid förvaring av ammunition. Utbyggnadsplanerna måste därför jämkas så att de av arméförvaltningen angivna åtgärderna kan komma till stånd senast under år 1970. På min hemställan har Kungl. Maj:t genom beslut den 18 december 1964 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att inkomma med förslag till plan för att tillgodose ifrågavarande behov av förrådsutrymmen före angivna tid. Om en dylik utbyggnad skall kunna genomföras måste bl. a. antalet färdigställda förråd för utbildningsammunition under budgetåret 1965/66 bli större än vad fortifikationsförvaltningen förutsatt. Jag räknar med att minst 7 sådana förråd vid armén och minst 5 vid flygvapnet skall ställas i ordning.

Beträffande de av fortifikationsförvaltningen under förevarande anslag anmälda byggnadsarbetena torde det ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan ämbetsverket inkommit med fullständig utredning rörande de olika arbe-

tena, besluta om igångsättande av dessa. Medel torde även få tas i anspråk för andra byggnadsföretag, vilka beräknas draga en kostnad av högst 300 000 kr.»

Utskottet. Såsom framgår av det föregående erfordras ca 20 milj. kr. av de äskade medlen för fortsatta arbeten på ett antal tidigare anmälda byggnadsobjekt.

Utskottet vill understryka departementschefens uppfattning om nödvändigheten av att energiska åtgärder vidtagas för att minska riskerna vid förvaring av ammunition.

Utskottet tillstyrker, att anslaget bestämmes till 47 450 000 kr., vilket i förhållande till löpande budgetår innebär en ökning med 1 950 000 kr. Vad departementschefen i övrigt anfört har icke givit anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten för armén* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 47 450 000 kr.

202:o) **Byggnadsarbeten för marinen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 3, s. 338—341) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 8 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 750 000 kr.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 10 465 000 kr. och avses för byggnadsföretag enligt följande.

	Kostnad
1. Nybyggnad av förråd för tygmateriel för Stockholms kustartilleriförsvar	500 000
2. Nybyggnad av förråd för radarmateriel vid Stockholms kustartilleriförsvar	250 000
3. Nybyggnad av övningshall för vattenutbildning vid KA 1.....	1 800 000
4. Nybyggnad av vatten- och avloppsledningar vid Rosenholm för Blekinge kustartilleriförsvar	500 000
5. Nybyggnad av avloppsreningsanläggning vid KA 1	800 000
6. Nybyggnad av skolsalsbyggnad vid Berga	1 700 000
7. Nybyggnad av förråd för utbildningsammunition vid Gotlands kustartilleriförsvar	200 000
8. Anordnande av ubåtsbas vid Vitså.....	2 800 000
9. Diverse smärre byggnadsföretag	1 620 000
10. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64	295 000
Summa kr.	10 465 000

Departementschefen har anfört följande.

»Under förenämnda anslag har fortifikationsförvaltningen äskat medel för utförande av ett antal byggnadsföretag. Bland de mera kostnadskrävande är nybyggnad av övningsfall för vattenutbildning vid KA 1 och nybyggnad av skolsalsbyggnad vid Berga. Vidare äskas ytterligare medel för ubåts-

basen vid Vitså. Fortifikationsförvaltningen anmäler jämväl behov av medel för att påbörja nybyggnad för huvuddelen av den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd. Totalkostnaden härför uppskattas till 6 milj. kr.

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 8 milj. kr. Medlen under anslaget bör få utnyttjas för att utföra de i fortifikationsförvaltningens äskanden föreslagna byggnads- och anläggningsarbetena. I flertalet fall har programhandlingar och fullständig behovsutredning ännu ej avgivits till Kungl. Maj:t varför behoven icke prövats slutligt. Medel under anslaget bör även få tagas i anspråk för att påbörja nybyggnad för den tekniska förvaltningen vid marinkommando Syd. Vidare bör anslaget få utnyttjas för att fortsätta byggnadsarbeten som påbörjats under tidigare budgetår samt för utförande av andra byggnadsföretag, vilka beräknas draga en totalkostnad av högst 300 000 kr.»

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och har icke något att erinra mot det föreslagna sättet för medlens användning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten för marinen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 8 000 000 kr.

203:o) **Byggnadsarbeten för flygvapnet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 4, s. 341—345) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 17 000 000 kr.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 14 950 000 kr. och avses för byggnadsföretag enligt följande.

	Kostnad
1. Anskaffning och installation m. m. av reservkraftaggregat vid F 5	450 000
2. Byggnadsåtgärder för luftvärnsrobotförband vid F 10.....	1 700 000
3. Nybyggnad av lokaler för övningsanläggning för flygförare vid F 10	850 000
4. Nybyggnad av hangar och flygverkstad vid F 4	5 000 000
5. Tillbyggnad av hangarverkstäder och omklädnadsrum för teknisk personal vid F 7.....	450 000
6. Tillbyggnad av administrationsbyggnad vid centrala flygverkstaden i Malmslätt	950 000
7. Anordnande av provplats för oxidatorer och raketmotorbränslen vid flygförvaltningens försökscentral i Malmslätt	150 000
8. Nybyggnad av trafikledartorn samt smörj- och spohall ävensom anskaffning och installation av reservkraftaggregat vid F 21....	2 150 000
9. Nybyggnad av ledarcentral, lokaler för mätsystem, förrådslokaler och vägar vid robotförsöksplatsen i Norrland	1 150 000
10. Diverse smärre byggnadsföretag	1 785 000
11. Merkostnader på grund av prishöjningar under budgetåret 1963/64	315 000
Summa kr.	14 950 000

Departementschefen har anfört följande.

»Fortifikationsförvaltningen har i sina äskanden för nästa budgetår tagit upp ifrågavarande anslag till 14 950 000 kr. Medlen avses för utförande av ett flertal byggnadsföretag. Bland de mera kostnadskrävande är byggnadsåtgärder för luftvärnsrobotförband vid F 10, nybyggnad av hangar och flygverkstad vid F 4, nybyggnad av trafikledartorn m. m. vid F 21 och nybyggnad av ledarcentral m. m. vid robotförsöksplatsen i Norrland. Vidare framlägger fortifikationsförvaltningen förslag till utförande av ett antal byggnadsobjekt av mindre omfattning.

Jag får i detta sammanhang erinra om att jag vid anmälan i prop. 1963: 114 av frågan om samordning av underhållet av krigsmaktens telemateriel m. m. anmälde att förslag framlagts om utbyggnad på längre sikt av en central verkstad för teleunderhåll i mellersta Norrland, vilken enligt bland andra arbetsmarknadsstyrelsens uppfattning borde lokaliseras till Östersund. Dessa utbyggnadsplaner bör koordineras med det av fortifikationsförvaltningen anmälda förslaget till nybyggnad av flygverkstad vid F 4. Vidare överväger försvarets arbetsgrupp för teleunderhåll (FATU) utformningen av teleunderhållet på regional nivå. Av angivna skäl har flygförvaltningen icke kunnat ta ställning till den närmare utformningen av flygverkstaden. Det är emellertid angeläget att utbyggnaden kan sättas i gång så snart förutsättningarna klarlagts. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom efter vederbörlig projektering.

Även beträffande flertalet övriga byggnadsföretag har förslag till byggnadsprogram och behovsutredning ännu ej underställts Kungl. Maj:t. Det ankommer på Kungl. Maj:t att på grundval av fullständiga behovsutredningar ta ställning till om dessa förslag skall få komma till utförande.

Då flertalet av de av fortifikationsförvaltningen anmälda byggnadsföretagen alltjämt befinner sig på utredningsstadiet och ett avsevärt outnyttjat belopp fanns tillgängligt under anslaget vid ingången av budgetåret 1964/65, bör anslaget utan olägenhet kunna begränsas till 5 milj. kr. Härigenom kan, såsom jag i annat sammanhang anfört, utrymme beredas för en förstärkning av likviditeten under anslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. Medel under anslaget bör även få tagas i anspråk för att fortsätta arbeten som påbörjats under tidigare budgetår samt för utförande av andra byggnadsföretag, vilka beräknas draga en totalkostnad av högst 300 000 kr. Jag har vidare vid anmälan av anslaget Byggnadsarbeten för armén i det föregående uttalat att minst 5 förråd för utbildningsammunition bör byggas under budgetåret 1965/66.»

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning och har icke något att erinra mot vad departementschefen under förevarande punkt uttalat.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten för flygvapnet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 5 000 000 kr.

204:o) **Nybyggnad av kasernetablisement m. m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 5, s. 345—347) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 75 000 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Riksdagen fattade hösten 1963 beslut om markförvärv för nya förläggnings- och övningsområden för I 1 i Upplands-Bro kommun och för Ing 1 i Södertälje stad samt anvisade ett investeringsanslag av 65 milj. kr. för bestridande av kostnaderna för markförvärven. Vid anmälan av ifrågavarande markförvärv i prop. 1963: 184 uttalade jag, att jag räknade med att anskaffning av mark, uppförande av nya kasernetablisement och utförande av erforderliga övningsanordningar inom de nya förläggningsområdena för I 1 och Ing 1 skulle kunna ske i sådan takt att regementena skulle kunna flytta från sina nuvarande förläggningsplatser på Järnafältet någon gång under åren 1969—1970.

Sedermera fattade 1964 års riksdag beslut om uppförande av nya kasernetablisement m. m. för I 1 och Ing 1 samt anvisade ett investeringsanslag av 48 milj. kr. för påbörjande av byggnadsarbetena. Vid anmälan i prop. 1964: 61 av ifrågavarande nybyggnadsföretag förutsatte jag att arbetena skulle bedrivas i sju etapper jämte en förberedande etapp. Kostnaderna för byggnadsarbetena angavs i enlighet med av fortifikationsförvaltningen gjord uppskattning till sammanlagt 308 milj. kr., varav 160 milj. kr. för I 1 och 148 milj. kr. för Ing 1. För att arbetena med de nya kasernetablisementen skulle kunna färdigställas för inflyttning under åren 1969—1970 förklarade jag att arbetena med kasernetablisementen måste sättas i gång redan under maj 1964.

Fortifikationsförvaltningen har i sina medelsäskanden för nästa budgetår anmält, att påbörjandet av utbyggnadsarbetena av olika skäl beräknas bli försenat omkring ett halvt år men att ämbetsverket räknar med att kunna fullfölja arbetena till förutsatt tid, varvid emellertid vissa ändringar i arbetsplanen erfordras. Jag vill understryka angelägenheten av att erforderliga åtgärder vidtas i syfte att den tidigare angivna tidsplanen skall kunna hållas.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att riksdagen i sitt förut nämnda beslut (SU 1964: 64; rskr. 1964: 176) förutsatte, att Kungl. Maj:t skulle pröva huruvida icke möjligheter förelåg att anordna de särskilda byggnader, som erfordrades för förläggning av arbetskraft från andra orter på

sådant sätt, att de framdeles kunde utnyttjas av förbanden för ändamål, vilka eljest skulle kräva särskilda anläggningar.

Efter prövning av olika lösningar för att erhålla största möjliga ekonomiska utbyte av ifrågavarande anläggningskostnader har Kungl. Maj:t på mitt förslag genom beslut den 29 maj 1964 bemyndigat fortifikationsförvaltningen att *dels* uppföra två förläggingsbyar för vardera ca 100 man för arbetskraft från andra orter vid Västra Ryd och Almnäs, *dels ock* utföra projektering av nybyggnad av befälshotell med ca 70 enkelrum vid Västra Ryd och ca 75 enkelrum vid Almnäs, vilka hotell under tiden för utbyggnaden av nya kasernetablissemang för I 1 och Ing 1 avses skola tas i anspråk för förläggning av arbetskraft från andra orter.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t vidare anvisat medel för anordnande av vägar, vatten- och avloppsledningar m. m. inom I 1 och Ing 1 blivande kasernområden, ävensom uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att utföra projektering för de båda regementena av kaserner, varav sju vid I 1 för tillhoppa 1 368 man och fem vid Ing 1 för tillhoppa 1 200 man, matinrättningar, motorområden, garage, förråd, yttre övningsanordningar m. m.

Under hand har jag från fortifikationsförvaltningen inhämtat, att arbetena med vägar, vatten- och avloppsledningar m. m. inom I 1 och Ing 1 blivande kasernområden redan igångsatts, varjämte de två förläggingsbyarna färdigställda. I övrigt pågår inom fortifikationsförvaltningen projekteringsarbetet beträffande de i det föregående omförmälda byggnads- och anläggningsarbetena.

Fortifikationsförvaltningen har sedermera meddelat, att medelsförbrukningen intill den 30 juni 1966 uppskattas till 62,3 milj. kr. för byggnadsarbetena vid I 1 och till 61,5 milj. kr. för byggnadsarbetena vid Ing 1. Tillhoppa erfordras sålunda 123,8 milj. kr., varav 48 milj. kr. redan anvisats av 1964 års riksdag. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med avrundat 75 milj. kr.

Såsom jag anfört senast vid anmälan av prop. 1964: 61 bör samtliga med de båda förbandens förflyttning förenade kostnader läggas utanför den ram som intill den 1 juli 1967 gäller för det militära försvaret. Samtidigt får jag erinra om mitt av riksdagen godtagna uttalande i prop. 1962: 190, att de värden, som statsverket kan tillgodogöra sig vid en bortflyttning av den militära verksamheten från Järvafältet, väl torde uppväga kostnader som förorsakas av flyttningen.»

Utskottet vill erinra om att kostnaderna för byggnadsarbetena uppskattats till sammanlagt 308 milj. kr. Av detta belopp har förra årets riksdag anvisat ett tilläggsstatsanslag av 48 milj. kr. Utskottet, som ej funnit anledning till erinran mot vad departementschefen under förevarande punkt anfört, tillstyrker förslaget till medelsanvisning. Såsom tidigare framhållits böra samtliga med de båda förbandens förflyttning förenade kostnaderna läggas utanför ramen för det militära försvaret.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Nybyggnad av kasernetablissemant m. m. för Svea livgarde och Svea ingenjörregemente* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 75 000 000 kr.

Befästningars delfond

205:o) **Befästningsarbeten för gemensamma ändamål.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 7, s. 348—352) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 40 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 34 500 000 kr.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med 43 300 000 kr., varav 3 200 000 kr. förutsätts falla utanför försvarets kostnadsram, och avses för följande befästningsarbeten av investeringsnatur.

		Kostnad
Anläggningar för spaning, samband och stridsledning		
1. Uppehållsplatser	5 500 000	
2. Uppehållsplatser	2 500 000	
3. Lokaler för försvarets radioanstalt	1 000 000	9 000 000
	<hr/>	
Anläggningar för förråd och verkstäder		
4. Centralammunitionsförråd	6 500 000	
5. Drivmedelsanläggning	5 000 000	
6. Drivmedelsanläggning	2 285 000	
7. Drivmedelsanläggning	1 965 000	
8. Tygmaterieförråd	2 000 000	17 750 000
	<hr/>	
Övriga befästningsarbeten		
9. Truppbefästningar	15 200 000	
10. Förbindelsearbeten	200 000	
11. Förstörsarbeten	100 000	15 500 000
	<hr/>	
12. Merkostnader på grund av prishöjningar budgetåret 1963/64	1 050 000	1 050 000
	<hr/>	
	Summa kr.	43 300 000

Departementschefen har anfört följande.

»För befästningsarbeten för gemensamma ändamål har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår beräknat sammanlagt 43,3 milj. kr. Härav avses 8 milj. kr. för gemensamma uppehållsplatser, 1 milj. kr. för lokaler för försvarets radioanstalt, 6,5 milj. kr. för centralammunitionsförråd, 9,2 milj. kr. för drivmedelsanläggningar, 2 milj. kr. för tygmaterieförråd och 15,5 milj. kr. för truppbefästningar m. m. Av sistnämnda belopp har ämbetsverket förutsatt att 3,2 milj. kr. skall räknas utanför ramen för det

militära försvaret. För fortsatta arbeten på redan beslutade objekt åtgår ca 25 milj. kr. medan ca 17 milj. kr. avses för påbörjande av nya objekt. Sålunda upptas 2,5 milj. kr. för uppehållsplatser och 15,5 milj. kr. för trupp-befästningar m. m.

Jag tillstyrker, att medel enligt fortifikationsförvaltningens förslag beräknas för fortsatta arbeten med redan beslutade objekt.

Beträffande den under 1. omförmälda uppehållsplatsen har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1964 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen att utföra projektering av anläggningen. Jag räknar med att arbetet med anläggningen skall kunna påbörjas under nästa budgetår. Vidare bör det vara möjligt enligt vad fortifikationsförvaltningen uppgivit att påbörja utbyggnad av den uppehållsplats för vilken endast anmälts behov av medel för en utpunkt. Jag förutsätter att Kungl. Maj:t skall äga besluta om att sätta igång även utbyggnaden av denna uppehållsplats om så visar sig möjligt. Totalkostnaderna för uppehållsplatsen torde vara ungefärligen lika stora som för uppehållsplatsen under 1. Likaledes räknar jag med att den under 3. omförmälda större anläggningen för försvarets radioanstalt skall kunna påbörjas under nästa budgetår liksom att det under samma punkt omnämnda provisoriet skall komma till utförande. Beträffande den under 5. omförmälda drivmedelsanläggningen har fortifikationsförvaltningen anmält, att kostnaderna för anläggningen blivit avsevärt högre än tidigare beräknats. Anledningen härtill är att det berg, i vilket anläggningen insprängts, visat sig vara av dålig kvalitet. Detta har medfört att stora tätning- och plomberingsarbeten måste utföras. Fortifikationsförvaltningen har genom expertis låtit verkställa en teknisk undersökning, vilken sammanfattats i en redogörelse som den 28 november 1964 överlämnats till Kungl. Maj:t. Fortifikationsförvaltningen anmäler i samband därmed att extra arbeten för mer än 3 milj. kr. redan utförts samt att de slutliga kostnaderna kan beräknas till ca 4,5 milj. kr.

Under 9. har fortifikationsförvaltningen för truppbefästningar äskat 15,2 milj. kr., varav 4 milj. kr. erfordras för däckning av medel, som tidigare förskottsvis fått tas i anspråk för truppbefästningar. Jag räknar för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål med ett medelsbehov av 12 milj. kr.; särskilda medel för befästningsarbeten med anledning av visst brobygge har inte medtagits härvid.

Såsom jag anfört vid anmälan av investeringsanslaget Byggnadsarbeten för armén har dåvarande armétygförvaltningen verkställt en utredning beträffande förrådshållning av ammunition vid försvaret. Enligt utredningen uppgår kostnaderna på befästningars delfond för nybyggnad av förråd för ammunition för att eliminera riskerna ur säkerhetssynpunkt till 107,7 milj. kr., varav 44,2 milj. kr. har beräknats inom kostnadsramen för resp. långsiktplaner för budgetåren 1964/71. Av kostnaderna för ifrågavarande förråd hänför sig 29,6 milj. kr. till centralförråd, 42 milj. kr. till förråd för

armén, 35,4 milj. kr. till förråd för marinen och 750 000 kr. till förråd för flygvapnet.

Med hänsyn till angelägenheten av att energiska åtgärder vidtas för att minska riskerna vid förvaring av ammunition anser jag att utbyggnadsplanerna måste jämkas så att de av arméförvaltningen föreslagna åtgärder-na kan komma till stånd senast under år 1970. Om riksdagen inte har något att erinra torde kostnaderna få bestridas av tillgängliga medel under resp. anslag.

Jag får i detta sammanhang anmäla att Kungl. Maj:t genom beslut den 9 oktober 1964 bemyndigat fortifikationsförvaltningen att inom en kostnadsram av 4,7 milj. kr. låta utföra en friliggande drivmedelsanläggning i Luleå ävensom ställt 2,5 milj. kr. till ämbetsverkets förfogande av medel under förevarande anslag för att påbörja arbetet med anläggningen. Medel för att slutföra anläggningen bör beräknas under förevarande anslag för nästa budgetår.

Med beaktande av det anförda föreslår jag, att anslagsbeloppet för nästa budgetår bestämmes till 40 milj. kr.»

Utskottet anser sig böra tillstyrka, att anslaget för ifrågavarande ändamål upptages med 40 000 000 kr. Medlen torde få användas på sätt departementschefen föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Befästningsarbeten för gemensamma ändamål* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 40 000 000 kr.

206:o) **Befästningsarbeten för armén.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt A 8, s. 352 och 353), innebärande en anslagsminskning med 700 000 kr., hemställer utskottet, under erinran om att av anslagsbeloppet 2,5 milj. kr. avses falla utanför ramen för det militära försvaret,

att riksdagen må till *Befästningsarbeten för armén* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 7 300 000 kr.

207:o) **Befästningsarbeten för marinen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 9, s. 353 och 354) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 26 930 000 kr.

Vidare har i de förberörda båda likalydande motionerna I: 142 av herrar *Lager* och *Adolfsson* samt II: 183 av herr *Jansson m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag och anslaget till befästningsarbeten för flygvapnet minskas med tillhoppa 50 milj. kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 26 milj. kr.

För befästningsarbeten för marinen har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår beräknat sammanlagt 28,5 milj. kr., varav 2,4 milj. kr. för radarstationer, 1 milj. kr. för uppehållsplatser, 16 milj. kr. för kustartilleribatterier, 3,5 milj. kr. för betongförråd för ammunition, 3 milj. kr. för minstationer och 2,6 milj. kr. för övriga befästningsarbeten m. m. Av de för kustartilleribatterier äskade medlen avses 12,6 milj. kr. för fortsatta arbeten med tidigare beslutade objekt och 3,4 milj. kr. för påbörjande av två nya batterier.

I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag räknar departementschefen med att under nästa budgetår kan efter vederbörlig projektering påbörjas två nya kustartilleribatterier ävensom övriga av ämbetsverket anmälda objekt.

Anslagsmedlen bör enligt departementschefen för nästa budgetår beräknas till 26 930 000 kr. Medlen avses i enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag få användas för fortsatta arbeten med redan beslutade objekt samt för att påbörja nya objekt i enlighet med vad som föreslagits av departementschefen.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, innebärande bl. a. att medel beräknas för påbörjande av ytterligare två kustartilleribatterier.

Under punkten 1 har utskottet avstyrkt de föreliggande motionerna, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 142 och II: 183, såvitt nu är i fråga, till *Befästningsarbeten för marinen* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 26 930 000 kr.

208:o) **Befästningsarbeten för flygvapnet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 10, s. 354—357) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 14 857 000 kr.

Vidare har i de förberörda båda likalydande motionerna I: 142 av herrar *Lager* och *Adolfsson* samt II: 183 av herr *Jansson m. fl.* hemställts, såvitt nu är i fråga, att förevarande anslag och anslaget till befästningsarbeten för marinen minskas med tillhoppa 50 milj. kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 53 600 000 kr.

För befästningsarbeten för flygvapnet har fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår upptagit sammanlagt 32 875 000 kr., varav 5 600 000 kr. för en luftförsvarscentral, 7 900 000 kr. för radargruppcentraler, 3 640 000 kr. för spaningsradarstationer, 7 070 000 kr. för radiostationer och radiolänkstationer, 2 600 000 kr. för kommandocentraler och 6 065 000 kr. för övriga

befästningsarbeten. Huvuddelen av medlen avses för fortsatta arbeten på redan beslutade objekt.

Beträffande den omförmälda luftförsvarscentralen erinrar departementschefen om att denna senast behandlats i 1964 års statsverksproposition. Totalkostnaden för anläggningen uppskattas numera till 20 milj. kr., varav hittills 3,6 milj. kr. anvisats. Utredningsarbetet beträffande anläggningen pågår inom fortifikationsförvaltningen. Genom beslut den 4 december 1964 har Kungl. Maj:t ställt medel till ämbetsverkets förfogande för att utarbeta byggnadsprogram. Med hänsyn till att 3,6 milj. kr. redan anvisats för anläggningen, vilken tidigast torde kunna påbörjas under våren 1966, räknar departementschefen icke med att ytterligare medel erfordras för anläggningen under nästa budgetår.

Jämväl beträffande ett antal andra redan beslutade objekt, för vilka fortifikationsförvaltningen äskat ytterligare medel för nästa budgetår, pågår utrednings- och projekteringsarbete. De medel, som redan anvisats för objekten ifråga, torde vara tillfyllest för att påbörja arbetena. Med hänsyn härtill och då ett avsevärt outnyttjat belopp under anslaget fanns tillgängligt vid ingången av budgetåret 1964/65 bör anslaget enligt departementschefen utan olägenhet kunna begränsas till 14 857 000 kr. Härigenom anses utrymme kunna beredas för en förstärkning av likviditeten under anslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. Anslagsmedlen torde få tas i anspråk för fortsatta arbeten på redan beslutade objekt samt för att påbörja de av fortifikationsförvaltningen anmälda nya objekten.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

Under punkten 1 har utskottet avstyrkt de föreliggande motionerna, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 142 och II: 183, såvitt nu är i fråga, till *Befästningsarbeten för flygvapnet* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 14 857 000 kr.

209:o) **Flygfältsarbeten m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 11, s. 357—360) att dels medgiva att flygfältsarbeten m. m. må komma till utförande i av departementschefen föreslagen omfattning, dels ock till Flygfältsarbeten m. m. för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kr.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 28 000 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»Förevarande anslag har tidigare redovisats under kasernbyggnaders del-fond av försvarets fastighetsfond. Jag föreslår att anslaget fr. o. m. budget-

året 1965/66 överföres till befästningars delfond av fastighetsfonden. Härigenom kommer de anläggningar, som utförs med anlåtande av medel under anslaget och vilka i stor utsträckning saknar kommersiellt värde, att omedelbart bli föremål för 100 % avskrivning. En ytterligare anledning till att en dylik avskrivning bör tillämpas är att åtskilliga anläggningar, som utförs med medel under anslaget, blir omoderna efter ett antal år och därför icke längre kan användas för avsett ändamål.

Under anslaget har under senare år beräknats medel såväl för egentliga flygfältsarbeten som för anläggningar för el- och teleutrustning. För nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen äskat medel under anslaget endast för egentliga flygfältsarbeten, medan flygförvaltningen äskat medel för anläggningar för el- och teleutrustning under reservationsanslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. Jag kan emellertid icke tillstyrka den av flygförvaltningen föreslagna överflyttningen av medlen för el- och teleutrustning till driftbudgeten utan beräknar för nästa budgetår medel för ifrågasvarande ändamål under förevarande investeringsanslag.

Fortifikationsförvaltningen har i sina medelsäskanden för nästa budgetår upptagit 25,5 milj. kr. för egentliga flygfältsarbeten medan flygförvaltningen för anläggningar för el- och teleutrustning beräknat 14,6 milj. kr. Tillhoppa har för ifrågasvarande ändamål sålunda upptagits 40,1 milj. kr. Fortifikationsförvaltningen har därutöver begärt att få vidta åtgärder för ytterligare 2 milj. kr. avseende beställningar för reservvägbaser.

Jag har inte funnit anledning till erinran mot att åtgärder vidtas i enlighet med myndigheternas förslag. Med hänsyn till att ett avsevärt outnyttjat belopp fanns tillgängligt under anslaget vid ingången av budgetåret 1964/65 bör emellertid anslaget utan olägenhet kunna begränsas till 30 milj. kr. Härigenom kan, såsom jag i annat sammanhang anfört, utrymme beredas för en förstärkning av likviditeten under anslaget Anskaffning av flygmateriel m. m. Medlen under anslaget bör få tas i anspråk för fortsatta arbeten på ett flygfält, för påbörjande av en ny flygbas, för kompletteringsarbeten på befintliga baser och för anläggning av reservvägbaser. Resterande medel bör få utnyttjas för övriga av fortifikationsförvaltningen och flygförvaltningen föreslagna arbeten.»

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen. Då utskottet ej heller i övrigt funnit anledning till erinran mot vad departementschefen anfört, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva att flygfältsarbeten m. m. må komma till utförande i den av departementschefen angivna omfattningen;

b) till *Flygfältsarbeten m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kr.

210:o) **Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet).** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt A 12, s. 360—362), innebärande en anslagsökning med 2 milj. kr., hemställer utskottet med förmälan att departementschefen räknar med att i 1966 års statsverksproposition kunna lämna en utförlig redovisning av totalkostnaderna för ifrågavarande ändamål,

att riksdagen må till *Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet)* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 38 000 000 kr.

211:o) **Markförvärv för befästningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt A 13, s. 363 och 364), innebärande en anslagsökning med 1 milj. kr., hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Markförvärv för befästningar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Försvarets forskningsanstalts delfond

212:o) **Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt A 14, s. 364 och 365) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

»1964 års riksdag fattade efter förslag i propositionen 1964: 54 beslut om inrättandet från och med budgetåret 1964/65 av en särskild delfond under försvarets fastighetsfond, benämnd Försvarets forskningsanstalts delfond på vilken delfond forskningsanstaltens byggnader och anläggningar skulle redovisas. I samband härmed godkändes även ett i samma proposition framlagt förslag rörande överförande av förvaltningen av de byggnader och anläggningar, som disponeras av forskningsanstalten, från fortifikationsförvaltningen till byggnadsstyrelsen. Överförandet av förvaltningen till byggnadsstyrelsen förutsattes i propositionen icke skola ske tidigare än den 1 juli 1965.

Kungl. Maj:t har sedermera genom beslut den 4 juni 1964 uppdragit åt fortifikationsförvaltningen och byggnadsstyrelsen att i samråd inkomma med förslag till tidpunkt ävensom till åtgärder i övrigt som erfordras för överföring till byggnadsstyrelsen av fortifikationsförvaltningen hittills ävlande byggnads- och fastighetsförvaltningsverksamhet för forskningsanstalten.

Av de medel, som under investeringsanslaget Byggnadsarbeten för gemensamma ändamål anvisats för byggnadsarbeten för forskningsanstalten, kvarstod vid ingången av budgetåret 1964/65 en behållning av 13 577 905 kr., vartill kommer det för innevarande budgetår för byggnader för forsknings-

anstalten anvisade medlen, 4,5 milj. kr. Tillhopa fanns sålunda vid innevarande budgetårs ingång mer än 18 milj. kr. tillgängliga för tidigare anmälda byggnadsarbeten för forskningsanstalten. Dessa medel torde få överföras till redovisning under förevarande anslag. Med hänsyn härtill och då frågan om till- och ombyggnad av kök och personalmatsal i Sorunda synes böra prövas i samband med prövningen av staten för försvarets fastighetsfond för nästa budgetår anser jag att anslaget för nästa budgetår bör uppföras endast med ett formellt belopp, 1 000 kr.»

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Byggnadsarbeten för försvarets forskningsanstalt* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

213:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

- punkten A 1:* Försvarsdepartementet: Avlöningar,
- punkten A 2:* Försvarsdepartementet: Omkostnader,
- punkten A 4:* Kommittéer m. m.,
- punkten A 5:* Extra utgifter,
- punkten C 23:* Marinen: Anskaffning av fartygsmateriel m. m.,
- punkten D 24:* Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.,
- punkten E 1:* Försvarsstaben: Avlöningar,
- punkten E 2:* Försvarsstaben: Särskilda avlöningar,
- punkten E 3:* Försvarsstaben: Omkostnader,
- punkten E 4:* Försvarsstaben: Särskilda omkostnader,
- punkten E 95:* Ersättning till försvarets fastighetsfond: Kasernbyggnaders delfond,
- punkten E 96:* Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond,
- punkten E 97:* Ersättning till försvarets fastighetsfond: Försvarets forskningsanstalts delfond,
- punkten A 6:* Markförvärv för övningsfält m. m. samt
- punkten B 1:* Byggnader och utrustning för försvarets fabriksverk; vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 23 mars 1965

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Gillström, fröken Andersson, herrar Birger Andersson, Ivar Johansson, Axel Andersson, Virgin, Rikard Svensson, Söderberg, Per Jacobsson, Mårtensson, Edström, Bengt Gustavsson, Hjorth och Sundin; samt

från a n d r a kammaren: herrar Bohman, Ståhl, Blidfors, Almgren, Mellqvist, fröken Elmén, fru Lewén-Eliasson, herrar Bergman, Nihlfors, fröken Olsson, herrar Kellgren, Antonsson, Fagerlund, Petersson och Sjönell.

Reservationer

- 1) vid *punkten 1* (Ramberäkning m. m.) av herr *Söderberg*
- 2) vid *punkten 180* (Frivilliga skytteväsendet) av herr *Ståhl*.